

השער שלש עשרה

זה השער הוא החזק שבכלם והוא העקר והסוד למקח וממכר לפי
 שיש בו קנין קרקעות ועבדים ומטלטלים ומחלק על ט"ו פעמים .
 ומנו הן . שער הראשון כסף . שער ב' סטר . שער ג' חזקה . שער ד' הליפין . שער ה' מקירה .
 שער ו' משיכה . שער ז' הנבזה . שער ח' קניית נוקם . שער ט' סיטומאתא . שער י' עודד לתוך
 קיפתו . שער י"א תלישה . שער י"ב מחאה שהיא בנעמד שלשתן . שער י"ג זכו שהוא פ"י אחר .
 שער י"ד אגבי . שער ט"ו אמירה . שער ט"ז חזקה . שער י"ח אהה מולא בו טעה לרכיש . הדרך הראשון
 שדה נקלה בכסף וכמו שנינו : (ח) נכסי' שיש להן אחריות נקני' בכסף וכדכתיב שדות בכסף
 יקנו ואימתו בנזקם שאין כוזבי' שטר אבל בנזקם שכותבי' שטר לא קנה עד שיכתוב שטר . וה"מ כאלא
 התנה הלוקח מנעקד' אבל התנה הלוקח מנעקד' ואנו' במאי דבעינ' איקני הכל לפי התנאי . (ט) וכדג' עלה
 ואי פריש פריש כי הא דרב אידי בר אבין כי הוה זבין ארעא כו' . הדר' הב' בכסף האי מאן דמוזבי'
 ארעא או עבד לחבריה והניח לו ממכון על הדמי' לא קנה כדג' . (ג) רב הונא בר אבין זבין
 אונת' אחיתו נכסא עלה לסיף איקר אבס' את' לקמי' דר' אחי א"ל פריטי איך כון נכסא איך כון נמלאת אתה
 אונר דמלי הדר ביה . הדרך הג' בכסף . האי דזבי' שדה לחבריה ואית ליה ללוקח מלוה גבי' מוכר
 עקידס לכן וא"ל לוקח למוכר אותה מלוה דאית לי גבך שקול יתיה בהני' זוזי של מקח זה לא קנה .
 כדג' . (ד) אמר רב הונקד' במלוה אינה מקודשת וי"ל מקודשת מלוה להולאה נתנה . כימח
 בתנאי המקדש במלוה אינה מקודשת וי"ל מקודשת מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר מלוה להולאה
 נתנה ומר סבר לאו להולאה נתנה ותסברא אינואי' סיפא ושזין במכר שקנה ואי מלוה להולאה נתנה
 מכר אמאי קנה . אמר רב נחמן הונא חברי' מוקי לה במלוה אמרי הכא במאי עסקינן כגון שא'
 לה התקדשי לי במנה זו וכמלא מנה חסר דיכר דמר סבר דיכר סד כסיפ' ליה מילתא לנתבעי .
 ומר סבר חד דיכר נני לא כסיפא לה לנתבעי ושזין במכר שזה קנה דמוכר ודאי לא כסיפא ליה
 מילתא לנתבעי . אחתי לן מהכא דאלו מלוה דאית ליה ללוקח על המוכר לא קנה לוקח . הדר'
 הרביעי בכסף . האי מאן דמוזבין שדה לחברו אי אית דדמי פרוטה קני פתו' מפרוט' לא קני .
 כדג' . (ה) אינה נקנית בפחות מטובה פרוטה . הדר' החמשי' בכסף האי מאן דמוזבין מדי
 לחבריה ואותן דמי' הוין נואי' קורי הגאה כגון הקדש או לדמי ליה שהוא חסור בהנאה לא קנה .
 כדג' . (ו) המקדש בערלה ובכלאי הכרם ובשור הנסקל אינה מקודשת : (ז) ואמרין
 עלה בעא מיניה רבא מרב חסדא במכר מאי וא"ל לא קנה . הדרך הו' בכסף סיכא דזבין ליה
 שדה בחלף זוז וכתן לו בנריד' וכמלא שחבר' ממנה מה שחסר ואמ' לו חסר כך וכך והוא מודה לו
 איך סס חזרה בקרקע בלוס אלף יעקול מה שחסר מיד . (ח) כדג' זשוין במכר יתנה קנה דלא
 כסיפא ליה מלתא לנתבעיה . וד' לרכיש עוד אחרו' אתה מולא בכסף כגון שתתן מקלת דמי'
 העלמה

קדושין	שער י"ג	והמכר
(א) קדושין דף נ"ו ע"ב :		י"ג מה נפלו ממכרי' נח"מ סי' ק"ן שכח שרימ"ם
(ב) קדושין טז :		למד כן מקדושי' אשם עיי"ש וכן הוא מפורש בירושלמי
(ג) טס דף ט' ע"ב :		פ"ק וקדושין * והמ"ע ובאר פגולה ממעט אחר
(ד) קדושין דף ט"ז ע"א ומ"ט רבינו ח"ט מקודשת ליתא		הב"י :
זש"ס והוא ט"ס בדברי רבינו :	(א)	קדושין דף ג' ב"ב :
מניח במלוה אמרי ט"ס ונ"ל צמילו אחריו	(א)	מ"ט רבינו ואמרין : עלה גו' לא גל בו זש"ס על
(ה) קדושין דף י"ג ע"א אחר ר' אסי אמר ר' מני כסף		האי מתנתין והוא קדושין דף כ"ג ע"ב ז"ב ר' מייס
שאין הלכה נקמת טו' ולזה כיון כה"מ פ"א מעל		ע' ארין ער' משרל טו' :
עקבה ס' ג' ומה שנתקן דף ג' הוא ע"ט ונ"ל דף	(א)	קדושין דף ג"א ע"ב :

המקח שער ג' והמנוכר

הפלטת מהם יתן מקלח הדמים ויקח כז' הקרקע כלו ואין יכול לחזור בזה סכסוך והרציעי אם נתן מקלח דמי' לא קנה אלא כנגד מעותיו • הדר' הראשון כגון שקנה ממנו סדה באלף זה ובשעת מעשה התנה עמו לתת לו המחלה ולהיות המחלה חוב עליו וכך עשה כחן לו חמש מאות זה והשאר העמיד עליו בהוב עליו לזמן שפסק עמו או לזמן כחם קנה כדג' • (ט) רש"ג או' מלמד' אוחן אלא יהאזר • כיצד בוח' לו אחי פלוני בן פלוני מכרתי סדה פלוני' לפניו באלף זה ונתן לי ת"ק זה קנה ומחזיר לו את הפאר לאחר כמה שני' • הדרך הב' כגון שמכר לו קרקע באלף זה ובשעת מעשה לא התכו בנייה' שימחין עליהם במחלית המנחן או שלא ימחין אלא שפסה הזעמה כחם ונתן לו מהם ת"ק זה אבל שחק המוכר ולא חבט הפאר כדרך כל המוכרי' לפי שהוא מחמין עליו ולא נפיק ועייל אחזי מהניא ליה אותה שתיקה וקנה • כדג' • (י"ד) ובי לא כתב הכי לא קני והתניא הכותן ערבון לחברו וא' לו אם אחי חוזר בך הרוי ערבוני עחול לך והלה אומ' לו אם אחי חוזר בך אכפול לך ערבונך נתקיימו התנאי' דברי ר' יוסי ר' יהודה מי דין שיקנה כנגד ערבונו פרסב"ג אימתי בזמן שאמר לו ערבוני יקון • אבל מבר לו סדה באלף זה ונתן לו מהם ת"ק זה קנה ומחזיר לו את הפאר לאחר כמה שני' והיכי אמרת לפילא בוח' מעמא דכתיב הא' לא כתב' לא קני וסרקין לא קסי' הא' דנפיק ועייל אחזי החס' הוא דבעי כתיבה הא' לא נפיק ועייל אחזי לא בעי כתיב' וקני וכדא' רבא האי מאן דמזבין מידי לחבריה עייל ונפיק אחזי לא קני לא עייל ונפיק אחזי קני • הדר' הב' לנותן מקלח דמי' כגון שמכר סדה ומפני רעפה באלף זה ונתן לו מהם ת"ק זה והוא בשעת הקני' לא התנה עמו שימחין לו אפילו עשה אחת ועו' דנפיק ועייל אחזי אפילו הכי קנה • כדג' • (י"ה) והוא גברא דזבין חמר' לחבריה פש' לי' חד זח' וקא' עייל ונפיק יתי' רב אחי וקא' מעביא לי' כי האי גוגא מאי א"ל רב מרדכי לרב אחי הכי אמרינן משמיה דרבא לא קני וא"ל רב אחא ברי' רבא לרב אחי והא' אמרינן משמיה דרבא קני א"ג תהרגם במוכר סדה מפני רעפה • אלו שלטה דרכים אע"פ שלא נתן אלא מקלח דמים קנה את כלה • הדרך הד' שאם נתן מקלח דמים לא קנה אלא כנגד מעותיו כגון שאין עם א' משלטה שפרי האמורים למעל' והיכי דמי כגון שמכר סדה ולא מפני רעפה תם לא התנה להמתין עליו בשעת המעשה וקעייל ונפיק אחזי ונתן לו מקלח מעותיו וכפאר אלו המקלח קנה מן הסדה כנגד מעותיו • כדג' • (י"ב) אמר רבא לא פנו אלא סנחן לו דמי כולה אבל לא נתן לו דמי כולה לא קנה אלא כנגד מעותיו פמלא שתיבס יכולי' לחזור בזה שלא שקל ואם חוזר א' מהם בזה שלא שקל ידו על התחטובה אף בזה שקל • כדג' • (י"ג) כל החוזר בו ידו על התחטובה כיצד מכר סדה לחברו באלף זה ונתן לו מהם חמש מאות זה בזמן שהמוכר רוצה לחזור ולא לוקח ידו על התחטובה ויד לוקח על שעליונה רצה אומר לו תן לי מעותי או קרקע כנגד מעותי ומהיכין עגברה מן העדות וכו' • אלא ד' דברים שהזכרנו בנותן מקלח דמי' לענין קניית גוף הסדה כמו שפי' • ולענין אכילת פירות הסדה בנותן מקלח דמי' אחת עולה ד' דרכים הדר' הא' בנותן מקלח דמי' כגון דלח' מוכר ללוקח קני מעור חזק סנחן כמלא שניהם מותר' בפירות לוקח. איכל פירות הסדה כשעור מה סנחן ומוכר אוכל שאר הפירות • הדרך הב' בנותן מקלח דמים היכי דמי כגון שאמר לו מוכר ללוקח לבי מייחית קני מעכשיו כל הפירות לפניך אסורי' אהני מעכשיו ללוקח שאין המוכר רשאי לאכול כלום אהני לבי

(ט) ג' ע"ד ע"ג ע"ג : ס"ד בשעת המכירה :
 (י) ג' ע"ד ע"ג ע"ג : קייחין ד' ק"ל ע"ג :
 (י"ב) ג' ע"ד ע"ג ע"ג : ג' ע"ד ע"ג ע"ג : (י"ג) ג' ע"ד ע"ג ע"ג : ג' ע"ד ע"ג ע"ג :

המקח   שער י"ג   והממכר   כח

לכי מייחית למוכר שאין הלוקח רשאי לחבול כלום ולדרכו להוציא את הפירות מיד טניהם וינמט ע"י פליט אס מקיים הלוקח את תנאו כותבים לו את הפירות ומותרים לו ואם לא קיים לא קנה לוקח פירות ויבחנו למוכר ומותרים לו • הדרך הג' בנותן מקלט דמים לאמר לי מוכר ללוקח לכי מייחית קני ולא א' ליה מעבטו דכי האי גוונא המוכר מותר והלוקח אסור דהא לא הקנה לו את הפירות והוא ליה אסמכתא מאלה דלא א"ל מעבטו וק"ל דאסמכת' לא קניא • הדרך הד' בנותן מקלט דמים דא"ל מוכר ללוקח ארעא קני מהשתא וזחי כהו הלואה גבך דכי האי גוונא לוקח מותר ומוכר אסור דכיון דהו זחי הלואה לגבי לוקח אלו אכיל מוכר פירי הוא ליה רבית • אלו ד' דרכים לעסן אכילת פירות לנותן מקלט דמי' וכדג' • (י"ד) מוכר לו את הטדה ונתן לו מקלט דמי' ואמ' לו מוכר ללוקח אימתי שתרגה הבא מעות וטול את שלך אסור • מי אוכל פירות דב הונא א' מוכר אוכל פירות ורב ענן מטרשא א' מפלטים את הפירות ולא עליגי הא דא"ל לכי מייחית קני הא דא"ל לכי מייחית קני מעבטו ותני רב ספרא ברביה דבי ר' חייל פעמי' טעגיה' מותרים פעמים טניהם אסורי' פעמים לוקח מותר ומוכר אסור פעמים מוכר מותר ולוקח אסור • עגי רבא בתר' אביה' מותר' לאמר לי לכי מייחית קני טעור זוזך • טניה' אסורים דא"ל לכי מייחית קני מעבטו • מוכר מותר ולוקח אסור דא"ל לכי מייחית קני • לוקח מותר ומוכר אסור דא"ל ארעא קני מעבטו וזחי לסו הלואה גבך • על אלו הדרכים כלן נקנה הקרקע בכסף ואף עבד כנעני כקרקע הוא ונקנה בכסף כדג' • (ט"ו) עבד כנעני נקנה בכס' ובטטר ובחוק' והקישו הכתוב לפדה אחרה טלאמר לשולם בהם טעבורו ואף עבד עברי נקנה בכסף דכתי' מכסף מקנתו • ואלו הדרכים אחת מולא בכסף לעבדן מטלטלין • הדרך הא' האי מאן דיהיב זוזו לחבריה אפירי אן אטאר מטלטלי' ולא מסך אותן מטלטלין לא קני כדג' • (ט"ז) נתן לו מעות ולא מסך ממנו פירות יכול לחזור בו • הדר' הב' האי מאן דיהיב זחי לחבריה אמטלטלי' ולא מסך ואירע באותן מטלטלים טריפה או טוס דבר אונס הרי זה מוחזר לו את הדמי' ואין על הלוקח טוס דבר אפילו מי טפרע לפי מלא בא לידו כלום וכדג' • (י"א) א"ר יוחנן דבר טור' מעות קומת ומה טעם אמרו מפניה קונה גאר טמא יאמר לו טטרפו חייטך בעליה • הדר' הג' האי מאן דיהיב זחי לחבריה אמטלטלי' ולא מסך (למי גי' הריף ר"פ המפקי' כל"ח ות"ל תא שקיל זוזך) ואירע באותן זחי טוס גכבס או אונס אין על המוכר גיחון אותן מטלטלים ואפילו מי טפר' אין עליו כדג' • (י"ח) ההוא גברא דיהיב זחי אמטממי איקור א"ל תא שקול זוזך דליכא עומממי לא טקלינהו אגבז • אחא לקמי' דרבא א"ל לא מבעיא טומר טכר דלא הוי אלא אפילו טומר חכס כמי לא הו • ומקמי' לבסוף והא אמרו לי רבך לרבא ליקבל עלי' מי טפרע ומתרא' לא היו דברי' טעולם • הדר' הד' כי האי מאן דיהיב זחי לחבריה אמטלטלי' ולא מסך אותן מטלטלין ולא אירע טוס דבר לא פדמי' ולא אמטלטלי' ורעה המוכר לחזור בו מלי הדר' בי' אבל קאי צמי טפרע איכמי רעה לוקח לחזור בו מלי למחר די' אבל קאי צמי טפר' וצמי דיינא לארדועי כדי טלא יפזור ואי לא מקבל לייס' לי' כדג' • (י"ט) נתן לו מעות ולא מסך הימנו פירות יכול לחזור בו אבל אמרו מי טפרע מאכמי דוד הטבול כ' הוא פתי' ליסר' עמי טאיס טומר דבדורו • (ך) ואטמ' פלה אביי א' ארדועי כמי מודעינן ליה ורבא א' מילט כמי לייפייכ' לי

(י"ד) צ"ע דף ס"ה ע"ב וה"ג פעמים טניהם מותרים דאמר לי' קני כטיעד זוזך ונ"ל לכי מייחית קני טיעוד זוזך ; (ט"ו) קודשין דף ג"ב ע"ב ; (ט"ז) טענה ר"פ טכבז ; (י"א) צ"ע דף ע"ב ע"ב ; (י"ב) צ"ע דף ע"ט ע"ט ; (י"ח) טענה ר"פ טכבז ; (י"ט) טע טף ע"ט ע"ב ; (ך) טע טף ע"ט ע"ב ;

כ"א

חמקח   שער י"ג   והממכר

ל' וכן לפנין חזרת לוקח • (ך"א) כדג' ההוא גזר'א דיה' זחי אהצרי' פמע דק' צמי למנכציה
 דבי פרוק רופיל' א' להו הבו לי זחי ללא צמינא חמר אס' לקמי' דרב חסד' א"ל כדרך שתקנו משיכה
 צמוברי' כך תקנו משיכ' בלקוחות כסס שמוכר יכול לחזור בו קודם משיכה כך לוקח יכול לחזור בו
 קוד' משיכה • הדל' הה' האי מאן דיהיב מקנת דמי אמטלטלי בתורת ערבון והיכי דמי כגון דזבן
 מיניה צמנה ויהב מיני' עשרי' ערבון לכולי' מנה עד דיהי' ליה כולי' מנה ורובה א' מהן לחזור וא'
 לחצרו כנגד הערבון אקנה והשאר הדרכא' צי הרי אנו דני' צו כאלו נטל הדמי' כלן ועומ' צנוי ספר' •
 (ך"ב) דאחמ' ערבון • רב אמר כנגדו הוא קונה • ור' יוחנן אומר כנגד בלו והנכ' כרבי יוחנן
 דאמר' ••• (ך"ג) ענה ר' חייא בר יוסף יהבו לי' זחי אמלחא איקר מלחא אחא לקני' דר' יוחנן
 א"ל זיל הב להו ואי לא קביל עלך מי ספרע' ומסקינן בה ר' חייא בר יוסף ערבון הוא דיהבו ליה
 והוא סבר ערבון כנגדו קונה וא"ל ר' יוחנן ערבון כנגד בלו הוא קונה • כל אלו הדרכים שפיר'
 צנסינן כסף • הספר השני קניית הספר • אחת מולא צו כמא' שפיר' • הס' הא' האי מאן
 דמזבין מידי לחבריה ובתי' לי' שטר' לא קנה עד שימסור לו את הספר כדג' • (ך"ד) • כוונתי'
 שטר' למוכר אע"פ שאין לוקח עמו • פי' דכל היכא דסטר' בידא דמוכר הוא לוקח לא קנה עד
 שימסור לו את הספר ולפום הכי כותבין שטר' למוכר וכו' • הספר הב' האי מאן דמזבין קרקע
 אינמי' עבד כעגבי' אי כמי' עבד עברי' ובתי' לי' שטר' לי' על אותן שפיר' סאנו פתידי' לכר' •
 (ך"ה) כדגרוסינן נכסי' טיט להם אחריות נקבי' צכסף צסטד וצחוקה ואסקי' שטר' ומלן דכתי'
 ולקח את ספר העקנה ועבד כעגבי' נמי • (ך"ו) כדגר' עבד כעגבי' נקנה צכסף וצסטד וצחוקה וצמכר
 ובעבד עברי' נמי כדג' • (ך"ז) עבד עברי' נקנה צכסף וצסטד וצחוקה אינמי' נמי • שמוכר בטר'
 שוב לחצרו דנקנה צסטד כמו שפירשנו • ואחיה מולא קניות הגלו על חרצעה דרכיה הבטי' מהם
 צקנין צסטד לצדו בלא נתינת דבר אחר והסמי' מהם א"ל סיקנה צסטד לצדו הלא' פס דבר חמר •
 הדרך הא' שהסטד קונה לצדו כגון שפי' לוקח למוכר ואמר' לו צמנהה פי' בעינ' צככח אקני' אי
 בעינ' צסטד' אקני' כדג' • (כה) אי פריש כריש כי הא דרב חידי' צר אבין' כי הוה זבין ארעא'
 א' אי בעינ' צככסא אקני' אי בעינ' צסטד' אקני' • הדרך השני' שהסטד קונה לצדו כגון צמכר
 מדהו מפני רעתה ובתי' לו את הסטר קנה מיד • צנתינת הסטר לצדו ואע"פ שגה נתן לו את הדמי'
 והו' להו אותן דמי' כאלו הן עליו צחוב או כגון צנתן לו צמנהה • (ך"ט) כדג' צצטר כילד כת'
 לו על הגייר או על ההרס אע"פ שאין צו טוה-פרוטה שדי מכורה לך שדי צמנהה נך צמנהה הרי'
 זו מכורה וצחובה ואסקינן צמוכר מדהו מפני רעתה ואמר' רב אשי צמנהה צקס ליהנה לו וציה צכח
 לו לפון מבר כדי ליתות אח כחו • גלו טני הדרכים שהסט' קונה לצדו ושני' דרכים בהמר' ס סמין
 הסטר-קונה לצדו הדל' הא' אינו קונה בלא נתינת כסף כגון צמוכר מדהו ולה מפני רעת' אינמי'
 לא פיר' צמנהה ולא אמר' אי בעינא צככס' איקני' אי בעינא צסטד' אקני' לא קנה צסטד לצדו עד
 שיחן דמי' כדג' • (ל) א' שמואל לא טנו-שהסטד קונה לצדו אלא צמכר ממהנה אכל צסטד מבר'
 לא קנה עד שיחן דמי' • הדרך השני' שאין הסטר קונה לצדו כגון רהובן שהיה לו חוב על שמתן

צסטד

(כ"א)   טס דף מ"ט ע"ג וה"ג ההוא גזר'א דיהיב זחי   (כ"ב)   טס דף י"ד ויט"ר צמחקס כו"א ע"ס :
 חמקח :
 (כ"ב)   טס דף ט"ה ע"ג :
 (כ"ג)   טס קודם מיכר'א דרב ור' יוחנן :
 (כ"ד)   צ"צ דף קס"ו ע"ג :
 (כ"ה)   קדושין דף כ"ו ע"ה :
 (כ"ו)   טס דף י"ג ע"ג :
 (כ"ז)   טס דף י"ג ע"ה :
 (כ"ח)   טס :
 (כ"ט)   טס :
 (ל)   טס :

פטר רנה ראובן לנכור אותו פטר רוב ללוי או רנה לנכור ללוי במתנה לא קנה אותו פטר עד שיכתוב לו ראובן פטר חכר על אותו פטר וימסור לו אותו פטר ונכר ונס ימסור לו אותו פטר חכר ונמס כדג' . (ל"א) אותיות נקנות במוכר דברי רבי מאיר וח"א בין שכת' ולא חסר בין שחסר ולא חסר לא קנה עד שיכתוב וימסור והלכה כחכמים . ואם יש לך להקשות הא דג' . (ל"ב) רבי כפר לה כדבי אלעזר דאמר עידי מסירה כרתו יכילנא לשנויי לך דהאי מימרא דרבי אלעזר לא מסכהת לה הלל בניטי נסי אבל פטר פטרות לא . והכי גרסינן . (ג) אמר אמימר הלכה אין אותיות נקנות במוכר ח"ל רב אשי לאמימר גמר' או סבר' ח"ל גמר' רב אשי אמר אפילו תימא סברא הוא מילי ונילי במילי לא מקניין ואף על פי שעתה מולא בספר' ומלאה לך מהם שאותיות נקנות במוסירה ואין אחת כומך עליהם משום האי מימר' דמימר' ורב אשי דהו' צתראי ואריב' לפרושי היאך יכתוב גוף הפטר בקניו' הללו לענין עבדי' וקרקעו' אין לריך למכחז אלף סדה פלוני מוכר' לך סדה פלוני נתונה לך ובדג' . (ד') שדי מוכר' לך שדי כחול' לך הריזו מוכרה וכתוב' ואי קשיא הא דאמר . (ה) רב מרי צריה דבת שמואל משמי' דאביי האי מאן דמזבין מידי להצריה לריך למיכת' ליה לא סיירית בזבינא אלין קדמי כלום לא אמר אלף לענין סיור שלא יהיו מוכר יכול לומר כך וכך סיירית אבל למיכן מוכר מכירתו מכיר' כדג' . (ו') כנואן אזלא האי שונעת' כרז נחמן דא' רב נחמן אמר רבה בר אבון המוכר בית להצירו צבירה גדולה אף על פי שמנר לו מנרים החלוני' מנרים הרחיב לו והסקינא עלה ונהו דתימ' כולי' זבין ליה מדהוה ליה למיכת' לא סיירי בזביני אלין כלום ולא כת' ליה ס"מ סיורי סייר . אבל מי מכחז פטר חוב להצרו או שמוטנו לו במתנה לריך למיכת' ליה כדג' . אמר רב ספרא האי מאן דמזבין פטרא להצריה לריך למיכת' ליה קני לך הוא וכל שעבודיה ואמר רב אשי אנורת לשונעת' קמיה דרב כהנא ולי לא כתב ליה הכי לא קני ובי לזור על פי גלוחיהו הוא לריך וח"ל אין לזור ולזור והאי מימרא דרב ספרא הויא חיזוק לדברי חכמים דאמרי עד שיכתוב וימסור ואיננת אמרינן דקני ליה לוי להאי פטרא מראובן ואע"פ שכת' ונכר לו היבא שלא מחל ראובן או יורשו של ראובן לשמטון או מכירתו או גריחונו ללוי אבל אם מחל ראובן או יורשו של ראובן לשמטון אף על פי שקדמה קנייתו של לוי למחילה זו לא קנה לוי אותו פטר חוב כדג' . (ז) המוכר ש"ח להצירו והוא ומהלו נחול ואפילו יורש מוחל . (ח) ועוד גרסינן קריבתיא דרב נחמן צבינת' לכחוצתה בטוב' הנכס אגדש' ושכיבה אחו יורשים וק' תצעי לברתה אומר להו רב נחמן ליבא דכסבה עלה להא' דהחול לכתובת' לגבי אבון ותהדר ותירת' מיניה שמועה ואזלא ואחילהא אמר רב נחמן עמינו עמנו כעורכי הדיינים ונעקרא סבר ומצטרך לא תהעלם ולצבוק סבר אדם חסוד שאני . אבל אחת מולא בג' פני' שאדם מוכר פטר חובו ולאחר שמכרו טוב אינו יכול למחלו לא הוא ולא יורשו אכפ' קדמאה פלס הלך הלוקה בצעת קנייתו ללוה שמועה ואמר לו אותו פטר שהיית חב לראובן כבר נכרו לי ורלוני עמך שתחזירנה על שמי והחזירו על שמו טוב אינו יכול למחלו ראובן . (ט) כדג' אמר רב הובל צריה דרב יהושע אי פקח הוא מקרקיש ליה חזי וכתוב ליה פטרא בשמיה אכפ' אכפ'

(ל"א)	צבא פטרא דף ע"ו וט"ו וזבין דג' רבי וסכמי	(ל"ב)	צ"ז דף ס"א ע"ג :
	אומרים בו :	(ל"ג)	טס :
(ל"ב)	צבא פטרא דף קצ"ו ע"ב :	(ל"ד)	צ"ז דף ע"ז ע"ג וצריחא שלמינו אצבר' פסח :
(ל"ג)	טס דף ע"ז ע"א ופיין מ"ט פסוס' טס וקדושין	(ל"ה)	צ"ח דף פ"ט ע"א ודוכמי טונא :
	דף מ"א ע"ג :	(ל"ו)	כתובות דף פ"ה ע"ג :
(ל"ד)	קדושין דף ק"ז ע"ב :	(ל"ז)	כתובות דף פ"ו ע"א :

המקח   שער יג   והמטבר

אדם תניח כיבא שמכר לו ראונו לגוי או נתנו פטר חוב זה במתנת פ"מ טוב אינו יכול יורשו של ראונו למחלו לו לשוועון כדג"ר * (נ"ט) ומורה שמואל שאם נתנו במתנת פ"מ שאין היורש מוחל משום דדברי פ"מ ככתובים וכמסורים דמו * אנפ' הליחא' אשה פ"ח על אחרים וכפאת והכניסה אוחו ש"ח לבעלה ורואה להחיל אוחו אחר שכנסה לאו כל כמינה * (מ"ב) כדג' ומורה שמואל במכנס' ש"ח לבעלה שאינה יכולה למחול מפני שידו בידה * ומצינו לקחת נאגים שהפיצו מי שמוכר ש"ח במוטלטלי' שדנו בו דין חליפין וקנה אוחו פטר באותן חליפין ולא לריך למכתב כחז' מכיר' עליו ואין לסמוך על דבריהם דלא אמרינן להא' מלחא' אלא בכתיבה ואכירה * ועוד אתה מולא שער זה בשטר דאי' הוי פטר מכירה בשטרות של גוים והוא התום ומקויים צדיקה של גוים צדיקים נומחין שלהם הרי אלו דני' בו דין פטר וכפד חז' מגיטי נשים ופטרורי כבדים ופטרין ומתנות דלא דנין ברא' (נ"ג) כדג"ר כל הפטרות העולים בערכא' גוים אף על פי שהתמיהם גוים כשרים חז' מגיטי נשים ופטרורי עבדים ומקשינן קא' פסיק ותני לא שאל מכל ולא שאל מתנה כשרים * בשלמא מוכר דכד יהב זחי קמיהו קני ליה ושטר' לראיה בעלמא ואי' לאו דיהיב זחי קמיהו לא הו' מרעי בפשיהו וכחזי שטר' אלא מתנה במאי קני ליה ומתרי' אימי' חז' מבגיטי נשים דאף שטר' מתנה הוה ניה' כגיטי' נשים ופסול והשער הב' קנין חזק לא קנה איניש בחזק' אלא קרקע ועבדי בלבד כדג"ר * (מ"ד) נכסו' טיש להם אחריות נכסו' בכסף בשטר ובחזקה * ועוד גרסו' * (מ"ה) עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה * וחזקה זו מתחלקת לשני פנים * יש חזקה שאין אדם קונה את הקרקע אלא בשלש נשים וזו היא חזקה טיש עמה טענה כגון שמוכר אומר לא מכרתי ולוקח אומר' לקחתי לריך סיבא' לוקח ראיה שאכלה שלש נשים וטענת המוכר אינה טענה * אבל חזקה שהיא ברצון שניהם שזה מוכר חה לוקח ואין טענה ביניהם שאם נעל וגדר ופרך בפניו כל שהוא ולאחר מיכן רואה א' מהן לחזור לאו כל המיניה כדג' * (מ"ו) חזקת הבתים והבזרות והשיחים ומעדות ומתחלואות ושוכני ובית הבדים ועבדים וכל דבר שהוא עושה פירות חזקתן שלש שני' מיום ליום * ועוד גרסינן * (מ"ז) בד"ל במחזיק אבל כותן מתנה והאחין מחלקו כעל גדר פרך כל שהוא הוא חזק' ואמרינן * (מ"ח) -עלה אטו כל הכי דאמרי' לאו חזק' הוא * הכי קאמר בד"ל בחזקה טיש עמה טענה כגון מוכר אומר לא מכרתי ולוקח אומר לקחתי אבל חזקה שצין עמה טענה דלמקני בעלמא הוא דקבעי כעל גדר זפרך כל שהוא הדין זו חזקה * וחזקת עבדים היכי דמי כדג' * (מ"ט) כילד בחזקה הנעיל לו מנעלו החיר לו מנעלו או שהולך כליו אחריו לבית המדקן הפסיסו הרחינו סבו גררו הבטיהו כל מהו * פי' שאם עשה א' מכל אלו התשמישים העבד לרב קנאו הרב * ובצנין כי הכי ששמיטין סיהא העבד מלפסד והרצ' נהנה אבל אי' הוי שמיטת דהיהנה חה נהנה כגון הבא על שפחה לא קנאה צדיאה * (נ"ו) כדגרסינן השתא דאמרת כל מידי דאית ביה הנאה לרבו כגון הגביהו קני' * אלא מעת' שפחה כנענית חקנ' צדיאה ואמרינן ה"מ היבא דזה נהנה חה מלפסד הבא זה נהנה חה נהנה * ולענין חזקת קרקע כגון שניהם רוצין והיא החזקה שאין עמה טענה כדג' (כ"א) נעל וגדר ופרך כל שהוא הדין זו חזקה ואמרינן עלה * (כ"ב) וכמה כל שהוא א' שמואל

<p>(מ"ז) טס דף ע"ג ע"ב : (מ"ח) טס דף ע"ג ע"ב : (מ"ט) קישין דף ע"ג ע"ב : (נ"ו) קישין טס : (נ"ז) ע"ג דף ע"ג ע"ב : (נ"ח) ע"ג דף ע"ג ע"ב :</p>	<p>(מ"ט) ע"ג דף ע"ג ע"ב : (נ"ו) כפופות דף ע"ג ע"ב : (נ"ז) גישין דף ע"ג ע"ב : (נ"ח) קישין דף ע"ג ע"ב : (נ"ט) טס דף ע"ג ע"ב : (ס"א) ע"ג דף ע"ג ע"ב :</p>
---	---

המקח שער י"ז והמסכר ל

גדר גדר והסלינו לעשרה פרץ פרץ כדי שיכנס בה וילא היא חזקה • ולריכוז דתהוי חזקה זו לפני
 אוכר וסתק מוכר ולא אמר ליה ולא מידי הסס היא חק' ולא בעי למימר ליה לך חזק וקני • אבל
 יש חזקה שלא בפניו אם יש עדי' שאמר לו לך חזק וקני והחזיק שלא בפניו כי האי גונא היא חזקה
 ואי לא לא היא חזקה • (כ"ד) כדגרסינן חגי רב טרצא בקדושין רבי לוי נפל וגדר ופרץ כל
 שהוא בפניו היא חזקה • בפניו אין שלא בפניו לא • א' רצא בפניו לא לריך למימר ליה לך חזק
 וקני שלא בפניו לריך למימר ליה לך חזק וקני • ובעינן דלהוי האי גדר והאי פרץ • (כ"ה) כדג'
 האי גדר היכי דמי אינימא דמעיקר' לא סלקי ועיילי בה מאי עבד אלא דמעיקרא הוו סלקי בה
 והסתא לא סלקי ביה טובא עבד אלא דמעיקרא סלקי בה ברוחא והסתא סלקי לה בדוחק' • ולענין
 פרץ כמי הך פרצה היכי דמיא • אינימא דמעיקר' עיילי בה והסתא כמי עיילי בה מאי עבד אלא
 דמעיקרא לא עיילי לה והסתא עיילי לה טובא עבד אלא דמעיקרא עיילי לה בדוחק' והסתא עיילי לה
 בדוחק' • וכללו של דבר בעינן דלהוו אוחו גדר או אוחו פרץ הועלה לקרקע • (כ"ו) כדגרסינן
 אמר רב אסי א"ר יוחנן נחן לרור והועיל נטל לרור והועיל הרי זו חזקה נאי נחן ועאי גטל אינימא
 דסכר מיניה גיט' • כטל דאסיק מינה גיט' מבמיח ארי מנכסי חברו הוא אלא נחן דלמיד גיט' • כטל
 דפתח גיט' • ומאן דמכר מפתח לחבריה היא חזקה אע"ג דלא אמר ליה לך חזק וקני כדגרסינן •
 (כ"ז) אריב"ל המוכר בית להבדו כיון שמכר לו מפתח קנה במאי אי בכספא ליקני בכסף אי בחזק'
 לקני בחזקה לעולם בחזקה ולריך למימר ליה לך חזק וקני וכיון שמכר לו מפתח לא לריך למימר ליה
 לך חזק וקני • וכן אם מכר לו בזה ומכר לו הדלי קנה • (כ"ח) כדגרסינן א"ר אלעזר המוכר
 בור להבדו כיון שמכר לו דליו קנה במאי אי בכספא קנה בכספא אי בחזק' קנה בחזקה • לעולם
 בחזקה ולריך למימר ליה לך חזק וקני וכיון שמכר לו דליו לא לריך למימר ליה לך חזק וקני • ואי
 אוקו בה חיות אינמי טעם בה פירי כדי שיחזיק בקרקע היא חזק וקני כדג' • (כ"ט) ואי דלי
 ליה ננא דפירי לאלתר היא חזקה • הינכך האי מאן דמחזיק בחד מהני אנכי דחזקה דפרטינן לעילא
 לאו כל כמיניה דחד מנייהו דמלי הדר ביה וכ"ס דלא מלי הדר ביה אי אחזיק בחזקה שהיא גדולה
 מאלו שהיא הריסה או קביר' או סתיר' או בנין • אבל כניסחו לקרקע או נמי הוליכו אע"פ שמחזקין
 לשם חזקה היא קנה ויכול לחזור בו כדג' • (ס"א) הולך בה בין לארבה בין לרחה הרי זה
 קנה מקום הלוכו דברי ר' אליעזר וא"א פניהם לא קנו עד שיחזיקו • והאי מאן דמחזקין לחבריה
 עשר מדות בפס' מקומו' כיון שהחזיק בחד מנייהו בחד מהני אנכי דחוק' דחוק' דחוק' חזקה של אחת מהן
 אועלת לכלן כאלו החזיק בכלן וכדג' • (ס"ב) אמר שמואל המופר לחבדו עשר דמחזיקין מדינר'
 כיון שהחזיק בחד מהם קנה את כלן • ולענין קניי' הכסף אינו כן אם לא נתן לו אלא דמי אחת
 מהם לא קנה אלא כנגד נשותיו • וכן מי שמוכר לחבדו פתי מקומות כגון שהמקום אחד 'בבה והא'
 כמוך אינמי חשמישו של מקום זה אינו בחשמישו של מקום זה והחזיק בא' מהן קנה חבדו • (ס"ג)
 כדגרסינן אמר רבא אמר רב נחמן מוכר לו חולצית ומלולת החזיק במלולת קנה חולצית • בחולצית
 קנה מלולת • פשיט' דהא אמר שמואל מוכר לו עשר מדות בעשר מדינות כיון שהחזיק לו באחת מהן
 קנה

(כ"ד) טז דף כ"ג ע"ב :
 (כ"ה) טז דף כ"ג ע"ב :
 (כ"ז) גמ דף טז :
 (כ"ח) ז"ק דף כ"ג טוף ע"ג :
 (כ"ט) ז"ק דף טז :
 (ס"א) קדושין דף כ"ג ע"ב וע"ג :
 (ס"ב) ז"ק דף כ"ג ע"ב :
 (ס"ג) ז"ק דף כ"ג ע"ב :
 (ס"ד) ז"ק דף כ"ג ע"ב :

המקח שער י"ג והטמנר

קנה עת כגון מהו דתימא הוה סדנא דארעא חד הוא הכה הא תשימשת' לתוד והא תשימשת' לתוד קב"ל * וכן מי שמוכר נפשו שדה והת ושכר נמנו שדה אחרת כיון שהחזיק לוקח צלות' של צדיר' הו צלות' של מכיר' קנה שתייהן * (ס"ג) וכדג' לקח הימנו עשר שדות כיון שהחזיק צלחת מהן קנה כלן לקח מקנת ושכר מקנת והחזיק בין בשכורה בין בלקוחה הרי זו חזקה * והאי מאן דמזבין למכריה קרקע ומטלטלים או קרקע ועבד' צבת אחת בזמן שהם בתוך הקרקע כיון שהחזיק בקרקע קנאן ואם אינן בתוך הקרקע לא קנאן ואע"פ שהחזיק בקרקע ואם החזיק בעבד' לא קנה קרקע וכן מי שמכר עבדים ומטלטלים צבת אחת ומשך צמטלטלים לא קנה עבד' ואם החזיק בעבדים לא קנה מטלטלי' אלא כגון שהיו מטלטלים על גבי עבדים וכגון שהוא כפגם שאינו יכול להלך * (ס"ד) וכדג' מכר לו עבדים וקרקע החזיק בעבדים קנה קרקעות בקרקע' לא קנה עבד' בעבדים לא קנה הטלטלי' * ותני' חוץ החזיק בעבד' קנה מטלטלי' מאי לאו צהא קא מפלגי דמר סבר עבדא כמקרקעי דמי ומר סבר עבדא כמטלטלי דמי * אמר רב איקא צריה דרב סמ' דכולי עלמא עבדא כמטלטלי דמי והא דתניא לא קנה מטלטלי' שפיר * והא דתניא קנה בעודן עליו * וכי עורן עליו מאי הוי חזר מהלכת היא והזר מהלכת לא קנה וכי תינא בעונד והא א' רבא כל שאנו מהלך לא קנה עומדן ויושב לא קנה והלכת בצפות והתניא החזיק בקרקעות קנה עבד' החס בעומדים בתוכה והא דהמדינן אמר רבא אכלס בלה חוץ מבית רבב וכו' * לא אמרינן אלא בחזק' שיש עמה טענה כגון - שזה אומר לא מכרתי וזה אומר לקחתי אבל בחזקה שאין עמה טענה לא אמרינן * והא דגרסינן - (ס"ו) א"ר אסי אר"י שתי שדות ומלך ביניהם והחזיק באחת מהן לקנות' קנה לקנות' אות' ואת חברת' אות' קנה חברת' לא קנה לקט' את חברת' אף אות' לא קנה וה"מ לעבד' מחזיק בככסי הגר ולאחר מיסתו אבל שאר חזקות כגון מכר או נחן לא אמרינן שהרי אנו מולאי' חלק למחזיק בככסי הגר משאר חזקות כסני' מרובי' * כי הא' (ס"ז) דאמר עולא כל שבככסי הגר קנה בככסי חברו לא קנה וכל שבככסי הגר לא קנה בככסי חברו קנה מחקיף לה רב שעת כללא הוא והרי אכילת פירות דבככסי חברו קנה ובככסי הגר קנה * והרי גירא דבככסי חברו לא קנה ובככסי הגר קנה ומשו' הכי אמרינן דהא מילתא דר' אסי אר"י לא מתוקמא אלא במחזיק בככסי הגר לאהר מותו * ולא מי שקנה נח הגר או מחזיק בככסיו בחיי לפי שהגר כשימות אין ערשין אותו קרוביו שיש לו בעכו"ס ואפי' בניו שכתגירו עמו כיון שהורתן ולדתן שלא בקדושה היו אין יורשי' אותו ולא תיע' היב' שהורתן ולדתן שלא בקדושה דודאי אין יורשי' אותו אלא אפילו הורתן שלא בקדושה ולדסן בקדושה אין יורשי' אותו כדג' * (ס"ח) אסור הוה ליה פריקר אלפי זוזי ציה חוזאי רב מרי צריה הורתו שלא בקדושה ולדתו בקדושה הואי * אמר רבא היבא נקמי רב מרי להכי זוזי אי צירוסה לאו בר ירושה הוא * ומכא אתה רואה דכל גר שאין לו בני' שיהו הורתן ולדתן בקדושה אין יורשי' אותו וכל מי שבא מישראל והחזיק בככסי אחר מיתתו מיד קנה אותו צלות' חזק' כדג' * (ס"ט) המחזיק בככסי העכו"ס אין מוליאין אותו מידו * ועבין תורפ' המחזיק בגכסי הגר אינו כעבדן המחזיק בככסי פכו"ס * (ע) אמר' אחמ' סדה

(ס"ג) ז"צ דף ס"ז ע"א וע"ב :
 (ס"ד) תוספתא פרק גבי דב"ב :
 (ס"ז) ז"ק דף י"ב ע"א וז"ל החזיק בעבדים לא יקנה קרקע כן הוא בע"מ ע"א וכו' בתוספתא :
 (ס"ט) ז"צ דף ק"ט ע"ב :

המקח   שעד י"ג   והממכר   ל"א

סדה המסויימת במגריה. אמר רב כיון דגבש בה נכוס אחד קנה כלה נשמואל אמר לא קנה אלא מקום
 נכוסו בלבד. אינה מסויימת במגריה עד כמה אמר רב פפא כדאזיל תיאר דתורי והדר. ועו גרסי
 (ע"א) אשמי האי מאן דק' פסח דקלא אדעת' דדקלא קני אדעתא דחיותא לא קני מנא ידעינן מהד גיבא
 אדעתא דחיותא מהאי גיבא ומהאי גיבא אדעתא דדקלא. האי מאן דזכי זכיה אדעת' דארעא קני
 אדעתא דזכי לא קני מנא ידעינן שקיל דררזי וסביק זוטרי אדעתא דזכי שקיל הכי והכי אדעת' דארעא
 האי מאן דקיל תקלא אדעת' דארעא קני אדעת' דזי דרי לא קני מנא ידעינן מוליא במוליא ונלא בנלא
 אדעת' דזי דרי שקל מוליא ושדא בנלא אדעת' דארעא. האי מאן דפתח מיא אדעת' דארעא קני אדעתא
 דכוורי לא קנה מנא ידעינן דפתח בהתרי צבי אדעתא דארעא פתח חד וסכר חד אדעתא דכוורי. ופי'
 דתפסח וכל זה שפיר' בנכסי הגר הוא. ומכמה פנים רואה שהוא מחזיק זה בנכסי הגר דאלו היתה חזקה
 של מקח וממכר אין חכו זריכין לכל אלו התורות. שאלו מי שלוקח מהבירו ורואה לקנות בחזקה אם בפני
 המוכר הוא מחזיק או כגון שאל המוכר לך חזק וקמה והולך ומחזיק שלא בפניו עכ"פ שבעונם בין שיעשה
 דבר שהוא אדעתא דארעא בין שהוא אדעת' דזכי על כל מעשה שיעשה בין גדול בין קטן מיד קנה. דהא
 גרסי' לענין לוקח המחזיק בקנינו כל שהוא קנה. (ע"ב) ואי דלי ליה זכא דפירי לאלתר הוי חזקה
 דודאי וברור אמרינן ואם חזקה זו שיעשה אדם בנכסי חברו אם לא אמר לו לך חזק וקני זה החזיק שלא בפניו
 ועשה כל אלו הדברים בין שיעשה כלם בין שיעשה מקצתם לא קנה אבל הולכנו לאותן עבייני חזקה שפיר'
 בנכסי הגר בלבד שהם עשה מעשים דאמרינן דעתו וגלה על עלמו שלכך היתה כונתו לקנות או אדעתא
 דארעא או אדעת' דדקלא נלך אחר מעשיו המוכיחים על מחשבתו ולא קנה אלא מה שכוין דהא לא ילאו
 דמים מתחת ידו באותם נכסים הילכך כנך אחר מה שהוא עושה ואם יבא מהריו מי שיחזיק חזק' מעורסמת
 אזלינן בטר בהרא וקנה האחרון ואפילו הראשון שהחזיק באותן קנות מעשי' נסתה' בידו סני' מרובי' האחרון
 שהחזיק חזקה מבוארת הוא קנה קניין גמור והפסיד הראשון: (ע"ג) דהכי גרסינן שהיה אסתא
 דלכלא דקלא בתפסיה תלים' סני' את' ההוא גברא רפק תותיה פורתא. אסת לקני' דלי ואמרי לה לקמיה
 דמר עוקבא ואוקמי' בידיה אתיה הויה אסתא וק' נווחא קמיה אל מלי אעבד לך דלא אחזקת בדמחזקי
 אינשי ואין דבדר ספק דודאי הא מילת' בנכסי הגר הוא. אבל המחזיק בנכסי חברו הוא כמו שפיר'. ומה
 שאנו גורסין. (ע"ד) ואלו דברים שאין להם חזק' היה מעמיד בהמום בחלר ונעמיד תנור וכירים וריחי'
 ומגדל תרנגולים לתוך הבית וכוון וצלו בחלר אין זו חזק'. אבל אם עשה מחילה גבה' עשרה וכן לחטר
 וכן לכירי וכן לריחים הרי זו חזק' לא תעלה על דעתך שתהא זאת החזקה לענין הלוקח מהבירו אבל הוא
 אמור לענין סכני' כי עבדי כי האי גוב' להדדי או לענין שותפי' אם יש להם חזקה באלו הדברים אם לאו.
 (ע"ה) כדג' המרוב אין לו חזקה ויש למקומו חזקה וכן בלהו ולא מיירי לענין הלוקח מהבירו בכלום. ולענין
 הלוקח מהבירו בחזקה אל' ל'. (ע"ו) הגודרות אין להם חזקה בגון בהמות שאינן נקנים בחזקה. אבל
 עבד כנעני סנקנה בחזקה. ועבד עברי אין נקנה בחזקה כדגרי'. (ע"ז) יפה כח כסף וטטר מבש
 חזקה שפסיה' קוני' בעבד עברי מה שאין בן בחזקה. הא עבר הרצעי חליפין. ועירושו קנין קונים זו
 הקרקעות ובעלי חיים והמטלטלים וכל בהמה בין גסה בין דקה וכל שהוא מקח וממכר חת מן המטבע
 והאותיות דזה הוא טטר. ומטבע ע"פ לא עפסי שהיא אינה מקח וממכר כפאר סחורה אבל היא דמי'
 לכל

(ע"ד) טס דף ג"א ע"א (ע"ה) טס דף ג"ח ע"ב (ע"ז) טס דף ל"ו ע"א (ע"ט) קדושין דף ג"א ע"ב	(ע) טס דף ג"ד ע"ב (ע"ב) גס זא טס (ע"ג) טס דף ל"ה ע"ב (ע"ז) ז"ב דף ג"ד ע"א
--	--

(ע"ז)

המקח   שיער י"ג   והניכר

לכל סחור' כמו מנפ'ר' (ע"ח) דהכי גרסינן עבד כנעני נקנה כספך כספך ובהקד' והכל' אף בחליפי' וחסה' דין' ג' ט' לא' חני' חליפין וחר' כי קנני מנפ' דר' ז' במחלופי' לכל חליפין האלו והיתנהו בין במקרקע' בין במחלופי' לא קנני' . מהב' חתה' רואה' שהחליפין בכל דבר היתנהו לבר' מומטבע' דג'ר' חין' מטבע' נקנה' בחליפין ואפילו מי שהיא' סבור' דמטבע' נרנה' בחליפין הדר' ביה' במחלופי' כדג'ר' . (ע"ט) אמר' רב' פשא' חפיו' לחמן' דאמר' חין' מטבע' נעשה' חליפין הכל' חקוני' מקני' בחליפין מידי' דהוי' חפירות' לרב' נהמן' . לח' אף' על' ג' דליתנהו' לא' עבדי' חליפין' חקוני' מקני' ברליכין' מטבע' נמי' כמו' כן' . והקשינו' בחיוב' עליה' דרב' פשא' ואסקינא' . (פ) חף' רב' פשא' הדר' ביה' . דרב' פשא' הו' ליה' הריב'ר' חלפי' אזי' ב' חוסי' חקנינהו' נהלי' נרצ' שמואל' בר' אחא' חנב' הריב'ר' חפיתיה' . ויש' בקנין' שני' שברים' . השער' הא' יש' בו' חמשה' דרכים' . הראשון' החליפין' בעלמ'ן' סיהו' מן' הקונה' למוכר' דכתיב' סיה'ר' בכליו' של' קונה' או' סיה'ר' ממי' שהוא' במקום' הקונה' או' משלחו' או' מחד' ונהעדים' סיה'ר' הקנין' למוכר' במקו' הקונה' . חבל' חס' היה' בכליו' של' מוכר' לא' היה' כלום' . (פ"א) כדג' ביה' קונים' רב' ח' בכליו' של' קונה' ינו' ח' בכליו' של' מקנה' ואמר' בחנמי' סוף' חיש' נעלו' ונקח' נרעהו' . נמי' נתן' לנו' בשו' נתן' לגוא' . רבי' יהודה' הוה'ר' גוא'ל' נתן' נבעו' וקני' להלכה' כח' קובדרי' רב' . הדרך' השני' סיה'ר' הקנין' מקונה' בו' כני' או' שהו' הבני' לחפוקי' פירות' שהם' נתן' פירות' במקום' הקנין' לא' הועיל' כלום' כדג' . (פ"ב) אמר' רב' נחמן' לא' פשו' חל' בלי' חבל' פירות' לא' . והדרך' השלישי' שלא' יהא' הקנין' בעמנו' מטבע' פחם' נתן' מטבע' במקום' הקנין' כדדי' פיקו' בו' לא' קנה' אותו' חפץ' בהטבע' . (פ"ג) כדג' רב' ונו' חד' ח' מטבע' נעשה' חליפין' וחד' אמר' חין' מטבע' נעשה' חליפין' . וכן' אמר' רב' אחי' חין' מטבע' נעשה' חליפין' . וכן' ח' רבה' בר' בר' חנה' חין' מטבע' נעשה' חליפין' . וכן' אמר' רב' הובא' חין' מטבע' נעשה' חליפין' . וכן' ח' עילא' חין' מטב' נעשה' חליפין' הדרך' הד' סיה'ר' אותו' דבר' שקנין' בו' דהוי' ליהנות' ממו' לחפוקי' חיסורי' הנאה' וכל' מה' שהוא' חסורי' הנאה' חין' רמי' שקנו' בו' . הדרך' ה' חף' על' פי' שהקנין' עלמנו' חין' די' פוה' פרוטה' לית' לי' למיש' וקונים' בו' : (פ"ד) כדג' קונים' בכלי' חף' על' פי' שאין' בו' שוה' פדו' נדר' הקרקע' שאלו' הוי' בכלי' שאין' בו' שוה' פרוט' והיה' נותנו' בתור' דמי' בקרקע' לא' היה' נקנה' לפי' שאין' קרקע' נקנה' בפחות' אשור' פרוט' . ולריך' סיה'ר' אדם' זוהר' בקנין' עלמנו' מחמשה' דברים' הללו' . ועו' יש' בקנין' חור' אחרת' בשלוקה' המוכר' קנח' מן' הכלי' בידו' כמו' ג' אכזכות' אפי' שאינו' חותכו' הרי' זה' כאלו' נחתך' וכשאר' בידו' והוליכו' כדג' : (פ"ה) אמר' רב' אחי' חפי' סודר' כיון' דתפס' מיני' שלש' על' שלש' למקני' ב' בוואן' דפסקי' דמי' . ולא' תעלה' על' דעתך' שלא' יקני' אדם' בקנין' זה' חל' מקח' וממוכר' לבר' דכל' ונה' שהיא' נכנס' ברשותו' היא' קונה' בו' בין' בדרך' מוכר' בין' בדרך' מתנה' וכן' כל' התנאים' כלן' כדג' : (פ"ו) חין' אחר' קנין' כלום' . ואמר' תורה' לקיים' כל' דבר' וחת' התעור' בישראל' . וכל' מה' שדקרקע' למעלה' בקנין' חתה' רואה' מענין' שאלו' כותבים' בתור' הקני' בשטרות' . (פ"ז) אמר' רב' שישא' ברי' דרב' חיד'י' נחמן' כתבינן' האידיכא' וקנינ' מיני' במנה' דכשר' למקניא' ב' . במנא' לחפוקי' מדרב' ששת' דא' קונים' בפירות' . דכשר' לחפוקי' חיסורי' הנאה' . וגם' עריק' נמי' חין' קנין' בו' לחפוקי' מדשמואל' דאמר' קונים' במריק' . פי' קשות' דתמרי' . לעקני' לחפוקי' עדלי' דא' בכליו' של' מקנה' . ביה' רב' ח' למיטו' מטב' וגם'

<p>(פ"ד) סס דף מ"א ע"א :</p> <p>(פ"ה) ז"ש דף זי"ח וגרסינן : אמר' ר' עשרשי' ועיין נדרים דף מ"ח :</p> <p>(פ"ו) ז"ז דף קנ"ב ע"ב :</p> <p>(פ"ז) ז"ע דף ע"ז ע"א :</p>	<p>(פ"ח) סס דף ק"ג ע"ב :</p> <p>(ע"ט) ז"מ ד' ע"ה ע"ב :</p> <p>(פ) סס דף מ"ו ע"א :</p> <p>(פ"א) ז"ח דף מ"ז ע"א :</p> <p>(פ"ב) ז"ח סס :</p> <p>(פ"ג) סס דף מ"ח ע"ב :</p>
--	--

(פ"ב)

המקור שער י"ג והנימכר לב

אם נ"י שנק' להצירו פ"ח שיש לו על אחר אין נק' בחליפי' כדב' (פ"ח) אין אותיות נקנות בחליפי' עד שיכחזב ויוסוד כמו שפיר' ואף על פי שפחס קנין לכתיב' עומד כל זמן שאין כוחבים העדים לא הוו כלום לענין אותיות . והשער השני שהוא בקנין הוא מי שמחליף עם חברו קחורה בספור' ואומר לו פורי פור כך וכך ותמורך פור כך וכך החלף עמי פור בהמור כיון שמשך בעל השור את ההמור או משך בעל ההמור את השור הרי קנה בעל ההמור את השור בכל מקום שהוא ואף על פי שלא מפכו ואין אחד מהם יכול לחזור בהברו אבל אם אומר אדם להצירו טול ממני עשרה דינרים אליו ויקנה לי חמורך זהו ונטל אוחז' דינרים ולא משך את החמור לא קנה את החמור ויכול לחזור בו דהכי גרסינן . (פ"ח) כל הנשום דמי באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפי' כיצד החליף שור בפרה או המור בשור כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין ושיילינן בגמרא כל הנשע' דמים באחר מהי היא מטבע ט"מ מטבע נעשה חליפין ונתחך רב יהודה הכי קאמר כל הנשום דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין הכי גמני ומסתבר' מדקתני סיפא כיצד החליף שור בפר' או חמור בשור פ"ע . ואם יש על השואל לפחול ולהקשות מכל מקום רואה אבי דכיון דלמירינן דאין מטבע נעשה חליפין לא פנה היבא דנשך בעל המעות את הספור' ולא פנה היבא דמשך בעל הספור' את המעות דלא מקני דקסא אומר דאין מטבע כ"ה צדום פחים בעולם דלא כ"ה ולא נקנה בחליפין ובין פיתשך בעל המעו את הספור' ובין שימך בעל הספור' את המעות לא קנה והא גרסינן . (פ"ט) משך ממנו פירות ולא נתן לו מעית אינו יכול לחזור בו . ועוד גרסינן . (3) הזהב קונה את הכסף שהזהב הוא כפידו' וקוב' את הכסף תדע דזו הוא תרולו לעולם כל היבא שאנו אומרים משך ממנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו לאו בתורת חליפין הוא אלא בתורת דמים וחלוק זה יש בין חליפין לדמי' דאלו חליפין פאלס מחליף הפך בהפך כיו' שמשך הא' את החפץ חברו אין לרד' חפץ חליפין סקגאו בכל מקום שהוא ואם אירע פוס דבר בהפך אף על פי שלא משכו כגון שנערף או שאבד לעלמ' כאבד . שכשארם מחליף חפץ בהפך לא יפול תכאם אלא על דבר ידוע ועל חפץ ידוע לפי' אם אבד אותו חפץ הרי זה כאבד למי שהחליף עליו . אבל כשארם מוכר להצירו פירות בכך וכך דמי' אין נופל תגאם על דמי' ידועי' שלא יוכל לשכית אחיה דמי' שירז' אלא הרי הוא מביא לו איזה דמים שירז' דדדמי' מכר לו מאיוו לרייה שירלה יביא או מנרירה זו או מנריר' אחרת בלבד שיהו הדמי' מה שאין כן בחליפי' דאינו יכול לשנות החפץ בעלמ' דגרסינן . (3"א) תנא הזהב קונה את הכסף מאילולו בחליפי' לא דמי' ומקשינן קונה אי הכי מחייב מצעי לי' דלא נפל קנין אלא על דבר שהוא ידוע ואב' הוא דמי יביא איזה דמים שירז' הי' לו לומר מחייב את האיש להביא איזה דמים שירלה ונתחך תני מחייב . הכי גמני ומסתברא דקתני סיפא הכסף אינו קוב' את הזהב אי אמרת בשלמא דמים שייכו דלמירינן האו פיר' והאו טבעא אלא אי אמרת בחליפי' תרוייהו לקנו אהרדי . ועו' גרסינן . (3"ב) הזהב אינו קונה את הכסף כיצד מכר לו כ"ה דיכרי כסף דדיב' א' של זהב כיון שמשך ממנו דינר של זהב נק' הכסף בכל מקום שהוא ואסקינ' כמות שהוא דאלו היינו אומר' בכל מקום שהוא הייתי אומר דמטב' נקנה בחליפי' דהכי מקשינ' . אי אמרת בשלמא מטבע נקנה בחליפי' מטום הכי אומר בכל מקום שהוא אלא אי אמרת דמים מתחייב גברא מצעי לי' ואמר רב אסי אימ' כמות שהוא נפל

(פ"ח) מש"ר כיגרסינן אין אותיות נקנות בחליפין לא תלמיא צ"ס ואולי כוונתו על הח' דלמיר' אמימר
 צמס' צ"ב דף ע"א ע"א אין אותיות נקנות במסירה
 וכוז' ט"ס דברזי רבינו ופיין מה שכתב המוסמט
 שס נטס ר"י גאת ופיין ט"ז פ"ע סימן ס"ו
 פ"ק י"ד :

(פ"ח) קדושין דף ק"ט ע"א וע"ב :
 (פ"ט) ב"מ דף פ"ד ע"א :
 (3) טס :
 (3"א) טס דף ל"ה ע"ב :
 (3"ב) טס :

המקח שער י"ג והממכר

פגל תנאי ביניהם פיתן לו זוזי' הדמים אין יכול ליתנם לו ישימים דא"ל ליטמן בעינא להו ועד האחא לא אמרי דאין מטבע ג"ח אלף מטבע מהיא עוברת ומסוס הטבע מעליה סיחדי' צה בני אדם אלף היא מטבע טכפסלה ואין לטבעה השיצית כלל הרי הוא כסאך כל המטלטלים ונקמה בחליפין בדגרוסין • (ג"ג) לענין הלפין כל המטלטלים קונים זה את זה ואמרינן כל לאתויי אפילו כים מלא מעות • ומרגמה רבי אבא בדינרא נידקא ואוגרא חד פסלתו מלכות וחד פסלתו מדינה • ולעולם תורת האחליף הפך בחפץ כך היא תורתו • כגון ראובן שהחליף פרה לשמעון בהמירו של שמעון ומשך שמעון את הפר ולא הכפי' ראובן למשוך את החמור עד שנת החמור הרי זה מת לראובן וכן כמי אם מהה הפר' ברשותו של שמעון קודם שיכפיק ראובן למושך את החמור הרי זה מנה לשמעון ויס מן הדין על שמעון לתת החמור לראובן • ואלו תורת הדמי' לא היא כן אם מכר ראובן לשמעון את הפרה בדמי' וכתן נו את הדמים ולא משך את הפר' אם מנה הפרה ברשותו של ראובן קודם משיכתו של שמעון הרי זה מנה לראובן אבל אם משך שמעון את הפר' קודם שיכפיק לתת לראובן את הדמי' ומנה הפר' הרי זה מנה לשמעון וכן כמי אם חירע דבר בדמי שהתנה לתת לראובן ואפילו כגון שאמר לו מארכי פלו' אכי כותן לך הרי על שמעון לשלם הדמים ממקום אחר שהדמים אינן בחליפין טיקנו הן בעלמם למשוך שיכול לתת לו דמים ממקום אחר דאין אדם מקפיד בין דמי' לדמי' אם חירע בהן כמי שום דבר כרי זה כותן לו ממקום אחר • ועוד בחליפין תורת אהרת סיכא אמרי' שאם החליף ראובן פרה לשמעון בהמורו של שמעון ומשך שמעון את הפר' ולא הספיק ראובן למושך את החמור עד שנת ההמור' הרי זה מת לראובן היכא שהיו החליפין ערה בחמור לבדו מבטע' משיכ' הפר לא כשתי' בחליפין כלום • אבל אם אמר לו ראובן לשמעון החליף לי החמור בפר' וטלה שלי ומשך שמעון את הפר' ולא משך את הטל' ולא הספיק למשוך את הטל' עד שנת החמור הרי זה מת לשמעון ויחזי' את הפר' לראובן דאין זו משיכ' גמורה כיון ששייר בה וכן כמי שה מנה הפרה קודם שיכפיק למשוך את הטלה הרי זה מיתת הפר' לראובן דלא קנאה שמעון לפי שחיבה משיכ' גמורה בדגו' הין • (ג"ד) הי' תופס פרה ועומד וצא חברו ואמר לו פרתך למה אמר לו לחמור אכי לריך חמור יש לי שאני כותן לך פרתך בכמה צדך וכך חמורך בכמה צדך וכך ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שנת החמור לא קנה בעל החמור את הפרה ש"מ הלפין ומקפיד עליהם לא קנה • אמר רבא אטר חליפין וטופטני עסיקוי' דלא קפדי אלף כל הלפין מקפיד קפדי והכי במאי עסקינן כגון דא' חמור בפרה וטלה ומוסכה לפרה ולא מסכי' לטלה דנא היא משיכה העליה • והשטר השני הזה שפי' בחליפין לא יתכן להיות אלף בנקה וממכר דאין אהה מוצא חליף חפץ בחפץ אלף בנתינת זה ונטילת זה והוא דרך המכר אבל אהה מוצא אותה בכל דבר המשתלק בין שיהלף קרקע בקרקע בין שיהלף עבדים בעבדי או בהמות בבהמות או כלים בכלים דבכל מה שיכבס הפך תחת הפך אהה מוצא השטר הבני • והיכא שיש לו לראובן שטר על יהוד' וכתן לו שמעון לראובן שום הפך חליפין באותו שטר כדי שיבטל שמעון מיהוד' כבר פסקנו למעלה שאין אותיות נקכות בחליפין ואף על פי שראינו לקלת מן גאונים שהפי' באותיות נקכות בחליפין אין לסנוך על אותה הדעת לעולם לא יקנה עד שיכתוב וימסור • השטר החמישי מסירה השטר השני משיכה' השער השביעי הגבה' ולכל אחת ואחת אהה מוצא ימרות על חביתה • וענין המסיר' היא החפץ שהגיע ליד הלוקח ואע"פי שלא זוז ממקומו אלף שהוגעו לידו כדכתי' ונחמס ה' אליך בידך ומתרגמינן וימסרינו וכדלמור לענין הגט עדי מסירה כרתי והכי גרסינן: (ג"ה) כילד במסי' אחזה בטלפה בשער' צווכף שעלי' ולשון מסירה מלשון אוסירה הוא כדכתיב והצאתי אהכס במקורא הצרית

(ג"ג) 77 דף ה"ו ע"ג גרסינן ומרגמה דז אהת : (ג"ד) קדושין 97 דף ג"ג ע"ג ופיין במס' צ"ט דף ח' ע"ב
 (ג"ד) 77 דף ה"ו ע"ג • פשו לשון מסירה כו' ע"ט •

המקח והממכר לע

הברית . ולטון משיכה טוח חפץ שמופך אדם ממקום למקום דלח מחוקתא פשיכה אלא עד שימשוך ממקום למקום וימשיך את החפץ ממקומו כדכתיב התמשוך לייחן ברח ממכני אחרך גדולה . וזהו היחרון שיש בין משיכה למסיר לפי שבחורת משיב יפ משיכה ומוספת עליה המשיכה בלריך שיפטר ממקום למקו כדגרסינן . (ג"ו) כי לא במשיכה קורא לה והיא צאה או שהמים במקלו ורזהה לבניו כיון שפקדה יד ורגל רבי אחי אומר ואמרי לה רבי אחא לא קנה עד שתהליך מלא קונתה . אבל הגבשה הוא הנוגשה הפך מן המקום שפעלהו בידיו מהקרקע כדכתיב גבהו שמים מאדץ ויש להגבה יחרון על משיכה ומסיר שיש בכלל ההגבה משיכה ומסיר ומוספת עליהם ההגבה בלריך להגבשה מן הקרקע ממש עד שהאוויר יפטרם בין החפץ ובין הקרקע דאלו משיכה ומסירת החפץ מכל מקום נוגע הוא בקרקע מה שאין בן הגבשה ויותר חזק כל הקניות זו היא הגבה לפי שהיא חזקה יותר מכולן . ואלו שלשה פערים שפי אמה מולא קנייתם בעצדים בין בקטנים בין בגדולים בין בשאר כל המטלטלין הנקחי והנמכרי וכן כל בהמות בין צבהמה דקה בין צבהמה גסה כדגרסינן . (ג"ז) צבהמה גסה נקנית במסירה והדקה צבהמה דברי רבי אחי ורבי אלעזר . וח"א צבהמה גסה נקנית במשיכה : (ג"ח) נכסים שיש להם לחירות נקנין בכסף בשטר ובחזקה ושאיין להם אחריות איין נקנין אלא במשיכה ולענין בעדים גרבי : (ג"ט) אמר שמואל עבד כנעני נקנה במשיכה והגבה בכל דבר היא קונה וכל מקום כדבעינן לפרטש מהי אבל המשיכה אדם קונה בה בצד שיש בה שני דרכי . הד' הוא אותו חפץ שהוא מושך אינו דבר הקל שיוכל אדם להגביהו בידיו לפי שהוא כדד התם הוא דקניא משיכה ואין לריך להגביה אבל אם הוא הקל שיוכל הוא להגביהו מעל גבי קרקע לא קנה אלא בהגבה כדג' : (ה) צבורא מתנו משמי דרב חסד צבוריתא מתנו משמי דרב כהנא ואמרי לה משמי דרבה לא פנו אלא דברים שאין דרכן להגביה אבל דברי דרכן להגביה אף במשיב לא ומקמי מה דתניא הנוכח פירו להצירו מסך ולא מדד קנה והא פירות דרכי הגבה כינהו והא מקנו במשיב ואחריון הבא בשלימי דברבי עסקינן דלא מני מגבה להו . מהכא אחריו לן דלפני שאינו יכול להגביהו מקנו במשיכה הא אינו היה יכול להגביהו לא מקנו אלא להגבה אבל כל שהוא בעלי חיים משיכתן זו היא הגבה שלהן ובקנין במשיב : (ק"א) כדג' א"ל רבינא לרבנן הוה צבהמה גסה נקנית במסיר והדק צבהמה ואסקינן שאני צבהמ' דמסרבה ולעולם הלוקח צבהמה איין לריך להגביהו שמתוכה זו היא הגבהת ואם הגביה ב"פ שקנא כדגרסינן : (ק"ב) דרש רב צבהמ' גסה נקנית במסיר אפכחינהו שמואל לתלמידיו דרב אמר להו מאי אמר רב צבהמ' גסה אמרי לי נקנית במשיכה והא אן במסיר חנן ורב גמי במסירה דרש אמרי לי הדר בי . ומ"ט הדר בי משוה דתניא וח"א זו חו במשיב . ר' שמעון אומר זו חו בהגבה ואין הלכ' כר' שמעון ולעולם במשיב קני . ועוד דהא אמר : (ק"ג) עולא א"ר אלעזר צבהמה גסה נקנית במשיב והא אן במסיר חנן הוא דאמר כי האו תקא דתניא והכנים אומרים זו חו בעשיב' ר' שמעון או' זו חו בהגבה והלכ' בהכמי . והדרך שחטו לריכס במשיב עלא הי' החפץ ברשות הרבים והוא דרך מהרבי דמין יכולין למנוע על בני אדם אם עושים שם עסק שיפסקו עליהם הלוכח שאם מעך בלוחו מקום לא קנה הלוכה בעשיבו . אבל משיכה קוב' בסימנ' והוא מקום יולא ברשות הרבים שהסוחרים מפילין שם פקדמטיו' שלהם ואין הרבים יכולים למנוע מהם התם הוא דקניא משיב' וכן גמי במקום שהוא של משיב עשיב' קוב' זו . אבל הגבה קונה

	(ג"ו)	(ג"ז)
סע דף ג"ז ע"ג	(ה)	ז"ז דף ע"ה ע"ג .
ז"ז דף פ"א ע"ה .	(ב)	(ג"ח)
סע עמוד ז'	(ג)	כמה דף ב' .
קדושין דף ג"ה ע"ג	(ד)	(ג"ט)
(פ"ג)	I	סע דף ג"א ע"ה .

המקת שער י"ג וממכר

קוב' בכל מ"ז כדג' : (ק"ד) אביו ורצא לאמרי תרווייהו מסיר' קונה ברשות הרבים ובחזר שאינו על פניהם משיב' קונה בסימנ' ובחזר מהיה על פניהם הגבה' קונה בכל מקום . ואם תקשי ותאמר לנו כבר פירשנו שהמשיב' יש בה חווק יותר מן המסיר' והיך לנו רוחין הסא' להשיב' ורצא לאמרי תרווייהו מסיר' קונה בר"ה שהיה יותר קלה והמשיב' שהיה יותר חזור' אמרין שהיה קונה בר"ה הרי לנו מפרשים בל"ה ענין היות המסיר' פקוב' בר"ה והרצ' מן החכמים אמרו מהכח לנו יבטום לרשות דבין שהמשיב' דמינו קונה בר"ה וכ"ס' לאינה קונה ברשות מוכר אלא כל שהיה יכול להצביה' סיבוב' אותה ברשות מוכר ויקל' בל"ה קונה בר"ה או בהולאת' החפץ בר"ה והיבא נמי דמינו יכול להצביה' כינו בעלי היים משיב'ו במקום הגבה' קיימא כדגרסינן : (ק"ה) ברשות מוכר לא קנה לוקח עד שיבואנה או עד שיולאנה מרשותו ופי' רב נחמן בר' יוחנן ללדין קרני מילי דבר הגבה' בהגבה' מילי דבר משיב' במהם' וכבר הזכרנו שמשכית בעלי היים עומדת היא במקום הגבה' בל"ה החפץ ויהיה המשיב' פקוב' ברשות מוכר כגון שנתך בעצמי היים נאחר שבמקום הגבה' הית' עולדת' ורצא כמו שקול' עופית מחזרו כגון פירות שיבך מין לריך שיבב' א' חו' בידיו כשאל הגבהות בעלמא מלא כיון שמוריד יתרו מן הדין והפירות אותן במה' הפרחה בצבד קנה אותן כדג' : (ק"ו) בר סימון מקני לי פירות אובכו לרבי יהוד' חזא לקמי' דשמואל ח"ל זיל טרוף חזיניהו ויבכינהו וקמי' . ועקר המשיב' כשעמד מושך ה' החפץ ממקום למקום עשה עולא בו שלשה דרכים : הדרך ה' כגון עבדים ושפחות שהן גדושים אס' תזבן בידו והביאו חננו ועקרן מעקמין הרי זה קנאן אבל חס לא תקפן ממא אלא שרלאן וכן בל"ה מחמייה דבקרית' בעלמא כיון שהס' גדושים ויש בהן דעת ונח' אזינן אנה מדעת' דנפשיהו אותה משיב' אינה כניס' ונח' קנאן כדגרסינן . (ק"ז) אמר ש' שואל עבד כעבדי קנא' במשיב' כינא תקפו והביאו אלנו קנאו קנאו ובה חלו לא קנאו . הדרך ה' לענין הבהמות או עבדים יבשתייהם שהס' קטנים אס' עקר אותה וזו מנוקמת בין שהיא דרך הכנה במקל בין שהיא בקרית' לבד' ועקר' מן המקור' יד' ודגל בלבד כיון שאין בהם דעת ואין זיון ממקומן אלעתא' דנפשיהו אלא על דעת הקורא' אותן הרי זה קנה כדגרסינן' כינא בתשיב' קורא גה' והיה בזה או שהביט' במקל ורצ' לפשו בין שפקר' יד' ודגל קנאה' . ר' אחי ואמרי לה ר' אחא אומר עד שתהלך מלא קומת' והלכ' כתנא קמא' דיחיד ורבים הלכ' כרבים' . ולעולם משיב' כהני' בין שינטוך אות' דרך מסיר' סיקר' את המוסיר' בידו וינטוך או שהלכ' מחמת קרית' או סיפיש' אותה מאחרי' והלכ' או שהיה רכוב עלי' ויכהי' אות' כדגלו' בחלו קורא משיב' בין שיעב' את כל אלה בחמור בין שיעב' אדם בגמל ואפי' משיב' אותה ממנהגם שהחמור כהנהג' הוא לעולם והגמל במשיב' ואפילו שהנהיג בגמל ומשך בחמור הרי זה קנה דאין לנו דרכים שלא ישכ' ממנהג' הולכת הבהת' אלא לענין מליא' בלבד כדגרסינן : (ק"ח) שניס' מהיו מושכים בגמל ומנהיגים בחמור או שהי' אחד מושך וא' מנהיג' במד' הזאת קנה ר' יהוד' אומר לעולם לא קנה עד שתהא משיב' בגמל והנהג' בחמור כל זה לא אמרו אנה במליא' שהיה הפקר להזס' הוא דבעינן שלא ישנה ממנהג' הנהגת הבהמות . אבל לענין מקח וממכר לא בעינן עד שיקח כדרך הנהגתן אבל בכל פנים שירצה לקנות קנה אבל אם התנה בשעת הקני' לא תקנ' אלא בדרך הנהגתן והזס' הוא דבעינן שלא ישנה מדרך הנהגתן כדגרסינן : (ק"ט) ר' אלעזר אומר רכוב בשדה קנה מנהיג בעיר קנה ואמרינן הכס' כמאי עסקינן במנהיג כדגלו' רכוב

בעיר

(ק"ג) ז"ק דף י"א ע"ג .
 (ק"ד) ז"ב דף ע"ו דף פ"ד ע"ב .
 (ק"ה) ז"ב דף פ"ו ע"א .
 (ק"ו) ז"ב דף ע"א ע"ב .
 (ק"ז) ז"ב דף ע"א ע"ב .
 (ק"ח) קדושין דף ק"ב ע"ב ומש"ל בסוף כדגרסינן כילד
 נפשיה גס זה ע"א .
 (ק"ט) ז"ב דף ח' ע"ב .
 (ק"י) ע"א דף ע"א ע"ב .

ק"י

המחצ שיער י"ג והממכר לד

צמיר מ"ע לא קנה . אמר רב אשי לפי שאין דרכן של בני אדם לרכוש צמיר . א"ל רב אשי לרב כהנא
 אלא מטת' הגביה ארנקי צפנת הכי נמי לנא קני אלא מאי דעבד עבד וקני הכח נמי מחי דעבד עבד
 וקני המרי הבג' צמאי עסקי' צמקח וימכר ה"ל קני כדוך צבני אדם קונים דמי אדם המביע הוח נח קני
 ואי איכס זינא הוא קני ומי אשה השוב' היא קניא ומי רשות הרבים הוח קני דכל אנו הכי הוי דרבין
 לרכיב והיכא דזכר לו עדר להבירו כיון שמכר לו משכוכית קנה מוח' מהולכת צמא העדר כיון שרס
 תלך היא ילכו כגן ואם תעמוד היא יעמדו כגן הקני היא כהלו משך את כגן וקנ' כדגרסינן : (ק"י)
 א"ל משום ר' ינאי המוכר עדר להבירו כיון שמכר לו משכוכית קנה צמאי חי צמסיר' לקני צמסיר' חי
 צמאי' לקני צמאי' לעולם צמאי' ונוד' למימר לי' מסוך וקני וכיון שמוכר לו משכוכית לח לך ר' למימר
 לי' לך מסוך וקני . הדרך הג' המוכר ספי' להבירו או הדומ' לו פהוא כבד עד מאד כגון עמים גדולים
 או אבנים גדולות אין אנו דכים בו כדרך מהנו דכים צממה צמקין כיון שנקר' יד ורגל קמא אף
 על פי שלא היו אות' כלה מוקומה . ולעולם צמין שיעביר אות' ממקום שהיא למוקום אחר . דאחמר
 (ק"י) ספי' רב אמר כיון שמוכר בה כלשהוא קנה . ושמואל אמר לא קנה עד שימחך את כלה כימא
 רב ושמואל בפלוגתא דתנא קמא ורב אהא קא מפלגי דתניא כילד צמאיכה וכו' כיון שעקר' יד ורגל קמא
 ר' אהא אמר עד שתהיך מלא קומת' כימא רב דאמר כת"ק ושמואל דחמד כר' אהא . אמר לך רב רכא
 דאמרי אפילו לר' אהא עד כאן לא קמאר ר' אהא החס אלא צבעני חייב דאע"ג דעקרא יד ורגל אהאי
 צדוכת' קיימא אבל ספי' כיון דניידא פורת' ניידא כלה . ושמואל אמר אלא דאמרי אפילו לח"ק פ כ
 לא קמאר ת"ק אלא צבעני חייס דכיון דעקר' יד ורגל אידך למעקר קיימא אבל ככ"י חי מסך כלה מין ימי
 לא לא . והלכה כת"ק צבעני חייס . והלכה כשמואל צמאי' . והיכא שונאך את הבהמה
 שיקב' את הבהמ' ויקב' כלים שעלי' כמו שאמר לו קנה את הבהמ' וקנה כלים שעלי' והוא לא נבע צבליס
 כלום ולא עשה בה סוס דבר אלא שמוכר את הבהמ' לצד' או שהיא עומדת הרי זה לא קנה את כלים שעלי'
 אלא עד שימסוך את הכלים שעלי' אה"כ הית' כפות' ונשכ' וכ"ס היכא שאמר לו קנ' את הכלים שעל הבהמ'
 לצדס ולא תקב' את הבהמ' ולא נבע צבליס דודאי לא קנה את הכלים שעלי' כדגר' . (ק"י) צמאי
 ר' אלעזר האומר להבירו מסוך בהמ' זו לקנות כלים שעלי' מהו ומוקשין לקנות הא לא אמר לי' קני הלא
 מסוך בהמ' זו וקנ' כלים שעלי' מהו מי אמרינן כיון דא"ל מוכר אע"ג דלא מקי לי' בהמ' מהניא לי' נסיב'
 דבהמ' מיהא לאקבוי כלים . או דלמא כיון דבהמ' לא מקני לי' כלים נמי לא קני . אמר רבא ואע"ג דא"ל
 קני בהמ' וקני כלים מקני להו לכלים צמאי' דבהמ' . והא חלר מהלכת היא וחלר מהלכת לא קנ' . ובי
 תימא כשעמד' והא אמר רבא כל שאלו מהלך לא קני עומד ויגע לא קני והלכתא צמפותה . מ"מ אהחזו
 גהבא דהיכא דאמר לקנות לא קני עד שיאמר וקני ונה שעלי' . אבל היכא שיש לו לזווח כלי מונח ע"ג
 בהמ' וצא המוכר והניח הפך צחותו כלי אע"פי שהבהמ' חלר מהלכת היא החת אוחו הפך כיון שסכלי
 המונח ע"ג בהמ' הוא קבוי לזווח אותו הפך כדגרסינן . (ק"י) אלא מעתה הית' מהלכת צד"ס
 וצק לה גטה לתוך קלת' הכי נמי דלא הוי גט א"ל החס קלת' מינח ניהא ואיהי היא דקא ממטיא לה .
 וזמנו כן אהא מולא צמאי' ההולכת על פני העים כדגרסינן אמרי לי' רב פפא ורב הונא ברי' דרב יהושע
 גרבא

(ק"י) צ"ק דף נ"ג ע"א .
 (ק"י) צ"ק דף ע"ג ע"ב +
 (ק"י) צ"ק דף ט' ע"ג צמיון לזון קלת' וה"ג אמר רבא
 ואע"ג כו' מי קנה לכו כו' ות"ש צמלת' הדין
 וכ"ס היכא שאמר לו קנה את הכלים שעל הבהמ'
 לצדס כו' מהמע לכאורה דע"פ צמפותה קנה ואינו
 כן דעת הרמב"ם פ"ג מהלכות ה"ד וכ"ס צ"ס
 ח"ת סי' ר"צ סעיף י"ד ועי"ש צ"י צ"י כנ"ל
 שארין קלת'
 (ק"י) צ"ק דף ט' ע"ג

המקח   שער י"ג   והממקד

לרצא חללא הגבת' הי' מהלך בסיפיק' וקפלו דגיס ונפלו לתוך הספינה הכי נמי לא קני . אמר להו התם
 ספינ' מינה ניחא ומיא הוא דקא ממטו לה . והיכא טאדס לוקח חפץ מחברי והוא דבר שהוא נמדד או
 בלוקח ממנו חפץ שהוא דרכו לישקל או הפך שהוא במנין ומשך אותו ולא מדד ולא שקל ולא חשב הרי זה קני'
 חללא טאס חללא צו יוחד ממה שמכר לו הרי זה יחזיר לו וכן אם פיסח לו יחשבנו צו כדגרסינן . (ק"ד)
 המוכר פירות להברו משך ולא מדד קנה מדר ולא משך לא קנה . ולעולם היכא במשך בלא נתינת מעות
 הרי אייתא מעות עליו כחלו הו' הלוא' כדגרסינן . (קט"ו) משך ממנו פירות ולא נחן לו מעות מין יכול
 לחזור צו . וכנין המסיר' כך הוא לפונס חינו קני' בנמסיר' חל"ב פי' לו המוכר ללוקח קני' והפי' במסיר'
 או שאמר לו בלשון מדומ' ממנו טרוני' בהקנאתו חלוי והפי' במסיר' שהיא פחות' מכני' . והיכא ספיר' לו
 הכי אפילו בר"ה קנה וכ"ס בסימטא וכ"ס אם הוסיף הלוקח בחזקת הקני' ומשך או הגבי' דגרסינן .
 (קט"ז) ספינ' נקנית במסיר' דברי ר' וח"א לא קנה עד שימשכנ' או עד שיטכור את מקומו . וחזני
 ורצא דאמרי תרוייהו מסיר' קוני' בר"ה ובהגר' טאי' של מניהם מטיב' קוני' בסימטא ובהגר' כה א' של
 טניהם ואגרין כינא חזני ורצא דאמור כר' יאחרך רב אטיו ואמר אי דח"ל לך חוק יקני' אפילו רבנן מודו
 לר' דמסיר' קניה בר"ה לפי שם בלשון הזה לך חוק וקני אפילו לשון מסיר' וכיון שהמוכר רוצה בכך אפי'
 בר"ה נמי קני' וכ"ס בנמסי' ונמלא חזני ורצא לדברי הכל במסיר' קוני' בר"ה חללא הבא חזני אפי' עקנין .
 דל"ל לך משוך וקני דרבנן סברי קפידא הוא מן הלוקח ולא קני' עד שימשוך . ור' סבר מלהה מקום
 הוא לו ואמרין במאי אוקימתא להאי בריהא בר"ה אי הכי מאי עד שימשוך מטיב' בר"ה מן קניא ומתוך
 מאי עד שימשכנ' דקתני עד שימשכנ' מר"ה לסימטא ולעולם כולי גמלא חזני מודו דהיכא דאמר המוכר
 בלשון לך חוק וקני שהוא לפין מסיר' נקני' במסיר' כדגרסו כן . (ק"ז) אמר ר' אמר רב הונא אמר
 רמי בר אבא אמר רב מסיר' מחבירו קנה . במליה' ובנכסי הגר לא קנה ר"ט אמר רבא בר אידי אסבר
 לי מאי לשון מסיר' בחדם המושך דבר מחברו להברו קני' דהא קא מוכר לו חברי' . במליה' ובנכסי הגר
 מאן מוכר לי' דלקני ועכסו ראו פייתברר חלו פלג' פערים פעירסנו מסיר' ומטיב' והגבה' כיון שהלוקח
 והמוכר קבלו על עצמם המקח ואין ביניהם דבר ונשלגו הסחור' וסילק עצמו המוכר ובא הלוקח
 ומשך או הגביה הרי זה קנה הלוקח אע"פי שלא אמר לו המוכר לך משוך וקני ולך והגבה וקני . אבל
 לפינן המסירה אם לא עשה סם המוכר חללא נוסירה בלבד ולא פירם ללוקח בפי' לך חוק וקני לא קנה לפי
 שהיא פחותה מכלן . הפער השמיני קניית מקום והוא על שני דרכים . הדרך הראשון אם הוא החפץ
 פרקה הלוקח ברשותו כל לוקח או בכליו של לוקח בסימטא כגון פתרהא אין לרדך מעשה אחר כדגרסינן .
 (ק"ח) ברשות לוקח כיון שקבל עליו מוכר קנה לוקח חללא אם הוא בכליו של מוכר אע"פי שקבל עליו
 המוכר לא הוי כלום מהרי"ם פיור ביניהם כליו של מוכר שהחפץ נובט צו . והיכא דאמרין דמי הוי החפץ
 ברשותו של לוקח או בכליו של לוקח פקנה הלוקח כיון שקבל עליו מוכר לא שיקבל בלבד חללא עד שיקבל
 ויפסקו דמים כדגרסינן . (ק"ט) אמר רבא ת"ס נמשך חמרי' ופועליו לשוך הבית בין שפסק עד שלא
 מדד בין שמדד עד שלא פסק טניהם יכולים לחזור בהם פירקו והכניסו לתוך ביתו פסק עד שלא מדד אין
 טניהם יכולין לחזור בהם מדד עד פלג' פסק טניהם יכולי' לחזור בהם ומדכליו של מוכר ברשות לוקח לא
 קנה כניו ללוקח כמי ברשות מוכר לא קנה אמר רב נחמן בר יצחק בשמפכין . איקפד רבא מידי שמפכין
 הח חני' חללא א' עד בר רב אטיו במכני דתועי' ח"ל הון בר יר זוטרא לרבינא מידי פירקו קא חני מה לי
 פסק

(ק"ד) צ"ב דף ע"ד ע"ג .
 (קט"ו) משך ר"ט חזני .
 (קט"ז) צ"ב דף ע"ד ע"ג .
 (ק"ז) צ"ב דף ע"ד ע"ג .
 (ק"ח) צ"ב דף ע"ד ע"ג .
 (ק"ט) צ"ב דף ע"ד ע"ג .

המקח   שער י"ג   והממכר   לה

פסק ומה לי לא פסק • א"ל פסק ממכר דפתיה לא פסק לא ממכר דפתיה • והדרך השני אם הוא
החפץ ברשותו של מוכר או ברשות שאינו לא למוכר ולא ללוקח אלא לאדם אחר אם קנה הלוקח אותו מקום
מבעליו או בשכרו הרי זה קנה : (ק"ך) כדגרסינן המוכר פירות לחברו משך ולא מדד קנה מדד
ולא משך לא קנה • ואם הי' פקח שוכר את מקומו ואמרין ההם מאי משך נמי דקח תני מר"ה לסימטא •
אי הכי אימא סיפא • ואם היה פקח שוכר את מקומו בר"ה ממאן אגר • הכי קאמר ואם ברשות שאינו
עליו אם היה פקח שוכר את מקומו • השער התשיעי זה רישום פאלס רוסם בחפץ שקנה כדי להזכיר
שקבלו זה השער אין דנין בו אלא לפי המנהג ואם הוא המנהג באותו המקום שיקונים ברשות בלבד הרי זה
נמי אם רישום קנאו ואפי' שלא משך ואם אין המנהג שיקנו באותו רישום בלבוש זה זרישם אין אחד מהם
יכול לכפות את חברו על הקנייה אלא שהחוזר קאי בניי שפנע כמו בכתובת המעות בלא מטיבה כדגרסי' :
(קכ"ח) אמר רב פפי ממני דרבא האי סיטומטא קני למאי הלכתא רב חביבא אמר למוקני עמם ורבנן
אמרי לקבולי מי שפר' והלכתא לקבולי עליה מי שפרע ובאתרא דקני ממס קני • השער העשירי מודד
לתוך קופתו כגון דהויא קופתו של לוקח בסימט' והוא שוקל לתוכה סלריך משקל או שנתפס בחובה אי הוא
חפץ שתלוי בחשבון או מודד לתוכה אם הוא חפץ שתלוי במדידה והוא סיהס בסימטא : (קכ"ז) כדגר'
ח"ר חסי אר"י מדד והכית ע"ג סומא קנה ח"ל זירא לר' חסי סמא לא שמע ר' אלא במודד ליתוך קופתו •
אמר דמי האי מדדבנן בבלא גמירי אינסי סמעת' ומודד לתוך קופתו לריב' למימד קבלה מיניה או לה קבלה
מיניה • ת"ס דח"ר ינאי ח"ר חלר השותפי' קונים מקח זה מזה לא במודד ע"ג קרקע לא במודד לתוך
קופתו הכי נמי מסתברא • דח"ר יעקב ח"ר יוחנן מדד והכית ע"ג סמעת' לא קנה קשיין אהדיי אלא
כאן במודד ע"ג קרקע כאן ע"ג כליו של לוקח פ"מ • ולעולם סיינעת' הוא כמו פפי' שהוא מקים היוכל
נר"ה ואין הרבים יכולים לעכב על הלוקח ועל המוכר מלכת עם חסדיהן : (קכ"ג) כדג' רב ושמואל
דאמרי תרווייהו כליו של אדם קונה לו בכל מקום חוץ מר"ה ור' יוחנן ור' שמעון בן נקיב דא. רי תרוי' הו' אפי'
בר"ה • אחר רבא ולא פליגי הוא בר"ה הוא לאין קונים אבל בסימטא קונים ומאי קרו ליה ר"ה לפי שאינה
רשות היחיד והכי נמי מסתברא דא"ר אבהו ח"ר יוחנן כליו של אדם קונה בכל מקום פיס לו רשות להכית
והיכא דמי בסימט' דיס לו רשות להכית קחני דאין לו רשות להכית לא קחני פ"מ מהכא אתה רואה דסימט'
על אותו ענין היא שפיר' אבל היכ' דהוי הלוקח כליו ברשות מוכר ומדד המוכר לתוך כליו של לוקח • כבר
בשאלה השאל' זו • (קכ"ד) דבעא מיני' רב טהת מרב הונא כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או לא קנה
ושקלו וטרו בזה מילתא טובא ומה סברתה לנו היכא שהתנו שיקנה הלוקח בכליו ואפי' שהוא ברשות מוכר
הכל לפי התנאי' הוא קונה כדגרסינן : (קכ"ה) ח"ל רבינן לרב אשי ת"ס דרב ושמואל דאמר תרווייהו
כליו של אדם קונה בכל מקום בכל מקום לאחויי מאי לאו לאחויי רשות מוכר הכא צמאי עסיקין דח"ל קני
אבל היכא דלא התנו לא קני וסניהם יכולים לחזור בהן דכיון שלא נתבררה הלכה בפ"י אין לנו לפסוק
ולועד קנה • ועוד דבכמה מקומות אנו מולאי' בצמרא ע"ד הקושיות ואם בליו של לוקח ברשות מוכר
הוא • ומתוך לה המתוך בתרוץ אחר • ועוד דהא לר' שמעון הקשיבו אלא : (קכ"ו) מעשה פיל
לר' שמעון במס יקנה ומתוך מציא כלים ומקשינן ס"מ כליו של נוקח ברשות מוכר קנה לוקח ומתוך הכא
בצמאי עסיקין בסימטא • בכמה פנים אתה רואה דכליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה לוקח : שער

אחד

(ק"ך) טס דף ס"ד ע"ב ז
(קכ"ח) צ"ע דף ע"ד ע"א •
(קכ"ז) צ"ז דף פ"ז ע"ב וכו' ע"ג ע"ג ע"ג
על בני קרקע וכו' •
(קכ"ג) טס ודף פ"ה ע"א •

(קכ"ז)

המקח שער י"ג והממכר

אחד עשר תנ"ה • מי שנוכר חילכות מחוברי לקרקע וקבל עליו המוכר את המכירה ונפל ביניה תכלי שיתלוש ממנו ויקרה כיון שחלש במקנת קנה • (קכ"ז) כדגרסיק ואם היה מחובר לקרקע כיון שחלש כל שהוא ואמר: • (קכ"ח) מעוס דתלש כל שהוא קנה ואמר רב שפת הכף בנאלי פסקין דל"ל לך ויפה לי קרקע כל שהוא וקני ליה כל מה שעליה • עשר שנים עשר הונחאה • כגון ראוין זבין הפסן לשמעון ואותו חפץ אלל לוי כיון שאמר לו ראוין ללוי אוסו חפץ פיש לוי חללך תנהו לשמעון במעמד שלשון קנה שמעון • או כגון ראוין דזבין חפץ מסמעון בדמי קובצים ואותן דמים הן אלל לוי וא' שמעון ללוי תן אותן דמים לראובן במעמד שלשון קנאן ראוין ואין המוכר ראשי לחזור בו ולעולם אין לריך השלים לידע מה עשה עמו שאפ"י שאינו יודע מה מכר לו או מה לא הכר לו או אם היתה שנתנה או אם אינה נתנה הרי זה קנה המומחה עליו אבל הלוקח כשנפל החפץ ביד השלים שהיה בידו ידו על העליונה אם בשעת עגבלו כתישר בטיבו הרי זה מחזיק בו ואם לא כתישר בטיבו יכול לחזור בו דמה שלא ראה בתהלה ולא כפל עינו עליו לא הווי זביני זביני ואפ"י שמחאהו אלל השלים אבל המוכר הוא ידו על התקוח דכיון שמחאהו סוב אינו יכול לחזור בו לעולם אם רוצה הלוקח דהא גרסינך • (קכ"ט) אמר רב הונא מנה לי בידך תנהו לפלו' במעמד שלשון קנה ואם במתנה אנו אומרים כך כ"ס לפנין זביני שזה נתן ממון וזה נוטל ממון ואסיקנא החס לא טנא מתנה מרובה ולא טנא מתנה מועטת דברים הללן לא נחמו לחזרה • והיכא דהוי המעות או החפץ ביד השלים כמו שפי' בין פיהו בידו מהמת מלוה בין שהיו בידו מהמת פקדון קנה המומחה עליו כדגרסינן • (קל"א) אמר רבא מהתברא מילתיה דרב בפקדון אבל במלוה לא והאלקיים אמר רב אבי' במלוה • אמר רמי אמר שמואל ממעיה דלוי האמר לחבדו מלוה לי בידך תנהו לפלו' במעמד שלשון קנה • והיכא שאמר השלים למומחי עליו הריכי נתן לך זה החפץ ולאחר מיכן עשה חסדו ונמלא סלח נשאר בידו כלום הרי זה יכול לחזור בו ולא מחייבין למוכר שיתן ללוקח הרי אחר כמות אותו חפץ שהיה לו ביד שליט דהא סוף מוכיח על התחילה דכיון שלא היה לו אלל השלים כלום לומר דעתיא למזבין אלא על מי שהיה לו אלל השלים דגרסינן • הנהו גיבאי דעבדו חושבנא בזהי הדדי פס חמס אסתי גבי חד מגביהו א"ל לחבריה הכינהו למרח דארעא חד באפיה קא אמיתא לך וקנו מיניה בחר הכי פכד חושבנא בין ידיה לנפשיה ולא פש' לי' ולא מיד • אחא לקמי' דרב נחמן א"ל מה אעביד לך חדא דהא אגור רב בשממד שלשון קנה • ועוד דהא קנו ממך • א"ל רבא והאי מי קא הדר ביה דליכא גבי קאמר והוה לי קנין בטעות וכל קנין בטעות חחד • אבל לריך אתה לידע שיהא בלוחו פנין פסיר' בסקו התביא גט במסכת גיטין כגון שידוע ע"פ עדים ששמעו החזון החילה סטעות יש ביניהם או שהודה לו בפל דינו אבל אתה מולא המחאה שהיא מקוימת ואפ"י שאינה במעמד שלשון במכירה כגון שהיא פקדון שהפקיד ראוין אלל לוי חפץ ששזה מנה ואין בינו לבינו לא חשדון ולא דכל בעולם ומכר אותו חפץ בעינו לשמעון ואמר לי' ראוין ללוי תן לו אותו חפץ מכבר מכרתיו אליו אפ"י ששמעון אינו במעמד כיון שקבל עליו לוי ואמר אתן קנה שמעון מיד דכיון שנתברר הדבר ללוי שראוי הוא שמעון ללוי למה החפץ בקנייתו אותו מראובן איך לריך שמעון להיות במעמד שלשון ועד כאן לא בעינן מעמד שלשון אלא היכא דהוי מתנה שהשלים הזה אינו יודע מה יש ביניהם וגם יש בין השלים והמפקיד חשבות דדברים יש לחוש שטא אותו חפץ שהיא ביד השלים אינו ראוי לכתן לזה המומח' עליו פיש' שליית דברים כגון שהיתה הלואה או כגון משא ומתן שהיה בינו ודין השליט

חלמ

הרש"א שם ונמ"ש המל"מ פ"ז מטיעון ה"פ כ"ג
 הרש"א ו"ג' נגדורה יש ליג' ע"פ מ"ס סב"מ
 פ"ה עשאה נקט בהב"ב תש"ך מ"מ ס' ע"ג
 פ"ה כ"ל בהש"ש הרש"א ס' הק"ג וזמן

(קכ"ח) ס' ד' פ"ז ע"א •
 (קכ"ט) גיטין ד' י"ב ע"א וע"פ גרסינן אמר ר'
 (ק"ל) ס' ד' י"ב ע"א •
 (תל"א) ס' ד' י"ב ע"ג
 (קל"ב) גיטין ד' י"ב ע"א בטיבו לשון קנה דביין במחוי

(קל"ג)

אלא מחלקו וכשתייר ביד השליש כלים דהחס ודאי צעיק מעמד. שלשתן אבל אם הוא פקדון ביד השליש וכחברר למליש ידעיה צדורה שקלאה זה המונח' עליו בממון סכמן למפקיד כגון זביני כיון שקבל עליו השליש קנה מיד ותהיה יד המוכר על התקדושה זכיון שקבל עליו השליש קנה המונח' ואין יכול לחזור המוכר ואף על פי שלא היה לוקח בנמשלם אבל הלוקח ידו על העלוונה רעה יקנה חס החפץ לא רעה לא יקנה דכל דבר בלא כפל עימו עליו הרשות בידו דהכי גרסינן : (ק"ג). ברשות הלוה הנופקדים אכלו לא קנה לוקח עד שיקבל עליו או עד שיסכור את מקומו. ועוד פירשנו הסם איתני אגרו מטלטלים קונים במשיבה בר"ה או בהגר שח"ה אל שכיחם אכל ברשות לוקח כיון שקבל עליו מוכר קנה לוקח ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהו או עד שיגביהו מרשותו כדאן ז' הלוה המושך זדים אכלו לא קנה עד שיקבל עליו או עד שיסכור את מקומו הח"ה כח לנה צעיק מעמד שלשתן אלא עד שיקנה הכסף או שיתיר מקומו. ולפעני משיכה שפיר אמרינן הכח בהא תוספת' למיקנת בר"ה מאי לאו ר"ה מונח ומחפץ לת בקימת' והא דונית' לחנך משיכה של שכיחם קפני ותחלינן קפני חנך משיכה של שכיחם נמי דלאו דהאי כלה ולא דהאי כלה אלא דתרווייהו ופי' זה מחוקתם שפי' במשיכה דלינה קונה אלא בקימת' וברשות הדומה לה כגון חנך שהיא בצדקות של שכיחם. שער לגבינו ע"י חנך. כגון רחובין או לו לשמעון טול זה החפץ וכהו בו ללוי שמוכרתו לו או שכתתו לרבות שהגיע החפץ ביד שמעון אין יכול לחיבב לחנכו בו ואף על פי שלוי אינו צעיק אכל לוי ידו על העלוונה דדי דבר שלם כפל עימו עליו כחו שציר להעלה חס ירעה יכול מיד הווכה לו ואם לא ירעה בו אין על הווכה קוח אלא שיתיר את החפץ לרחובין המוכר ולפעני זביני על ידו אחר כי האי גונא לא צעיק מעמד שלשתן ובלבד שיהא בזיכוי הוה שני דרכים. הדרך הא' שיהא הווכה הוה ללוי בן דעת והד' שיהא שיהא לוי זה המוכר יגד. (ק"ד). כדנ' חנך רבא שני ידות בקטן אגרו וטולו לרור וחרקו וכהו לעולם ולא לחריש : (ק"ה). ובראשית ג' הווכה לעובר לה קנה ובל זה שפי' היכא דחמל בלשן זביה ללוי אבל אם אחר רחובין נשמעין הולך חנך זה ללוי שכתתו לא חו שכתתו לו הרי רחובין יכול לחזור בו כל זמן שלא הביע החפץ ליד לוי כדגרסינן : (ק"ו). אחר אביי בקטין שליח מתנה בטליח הגט למאי נפקא מינה דהולך ללוי כזכה וכל זמן שהשליח הזה חינו יודע שחנך בו האולח יש עליו מן הדין להגיב החפץ ליד מי שנשתלח לו דקיי"ל : (ק"ז). חוקת שליח עושה שליחותו. ולעולם כל היכא שהגיב החפץ ליד מי שנשתלח לו קודם שביטל האולח את השליחות טוב חינו יכול לחזור השולח ומי שנשתלח לו ידו על העלוונה רעה יכול רעה לא יכול אבל אם ביטל האולח את השליחות קודם שגיב ליד מי שנשתלח לו והלך השליח הגיב ביד מי שנשתלח לו הרי זה יחזור החפץ ליד השולח ולא זביה בו מי שנשתלח לו כדגרסינן : (ק"ח). השולח גט לאחשו והגיב בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שכתתו לך בטל הרי זה בטל והא' אמרינן לעולם שליח מתנה כשליח הגט ומתנה ומכירה אחד סם והיכא שהלך השליח למי שנשתלח לו ומלאו שהוא מת ראוי שיחזיר את החפץ לשולח אם הוא חנך כדגרסינן : (ק"ט). הולך מכה לפניו והלך ובקשו ולא מלאו יחזירוים למשלח ואם השולח נמי גאלו שמת הרי זה על שני דרכים. הדרך הא' צבליח והדרך הב' בשיכיר מעמד. אם השולח הזה בעצת מתנה בר"ה לרין שיקברו ויני מת חלה אם השולח נתן תמלה הרי זה יכתו החפץ לירשמי שנשתלח לו וידם על העלוונה אכ' ירלו יורגו ואם לא ירלו יכתו עמום עמום לקי' דברי

(ק"ג) ז"ב דף פ"ה ע"ה .
 (ק"ד) גיטין דף ס"ה ע"ה .
 (ק"ה) ז"ב דף ח"ט ע"ב .
 (ק"ו) גיטין דף ל"ג ע"ב .
 (ק"ז) ש"ס דף י"ד ע"ב .
 (ק"ח) ש"ס דף ל"א ע"ב .
 (ק"ט) ש"ס דף ל"ג ע"ב .

(ק"ט)

המקח   שער י"ג   והממכר

דברי המז וחס מי שנשתלח לו מנת תחלה כיון שמת אינו ראוי לו אף יורשיו נמי לא זכו בו ויחזרו לירשמי משלח דהכי גרסינן : (קמ"ו) מנת משלח ר' יהודה הנשיא אומר משום רבי מאיר מלוה לקיים דברי המז • וא"ר שמעון הנשיא על ידי היה מעשה ואמרו יחזרו לירשמי משלח ואמר רב יוסף הלכה כר' שמעון הנשיא ואירינן במאי איי' בשכיב מרע הא קיי"ל דדברי ס"מ ככתובים ומקורים דמו ורב יוסף מוקים לה דבריה והא קיי"ל מלוה לקיים דברי המז חני יחזרו למשלח • אתחזי מהבא אס הפולח הזה ס"מ דבריו ככתובים וכמסורי' דמו בלבד מיהא מי שנשתלחו לו חי בשע' נואתו של שליח ואס הי' כמי השולח דרי' והי' מי שנשתלח לו חי בשע' אמירתו לשליח ומנת השולח לאחר מיכן זכו יורשי מי שנשתלח לו משום מלוה לקיים את דברי המז • (קמ"ח) וגרסינן כמי הולך מנה לפלוני והלך ובקשו ולא נאלו תני חדא יחזרו לירשמי משלח ותניא אידך יחזרו לירשמי מי שנשתלחו לו במאי קא מפלגי מר סבר הולך כזכי ומר סבר הולך לאו כזכי וא"ר אבא בר ממל דכולי עלמא הולך לאו כזכי דמי ולא קטיא הא דבריה הא דב"מ • ורב זביד אמר הא והא ב"מ ולא קטיא הא דלית' למקבל בשעת מתן מעות • הא דלית' למקבל בשע' מתן מעות ורב פפא אמר הא והא דבריה ולא קטי' • הא דמית נותן בחיי מקבל • הא דמית מקבל בחיי נותן • ואין בין רב פפא ורב זביד פוס מחלוקת כלל והכל כמו פסיר' בסוף המבוי' גט בגיטין ומס תמלא זה השער מטרסו וסוס סבל • שער י"ד אבני • והוא מי שמקנה לחברו מטלטלי' אגב מקרקעי' שהמטלטלי' אין קניינם דמית אלא במשיכה כמו פסיר' ואתה מולא שהקונה את המטלי' ואף על גב סלא מפכן כגון שהקנה לו מקרקעי' ואגבן מטלטלי' כדגרסינן • (קמ"ב) נכסי' שאין להם אחריות נקנין עם הנכסים שיש להם אחריות וכו' • היבא פקנה נכסים שיש להן אחריות בנתינת חפץ שנתן בהם או בשטר או בחזקה קנה המטלטלי' אגבן ושיילי' מכלן אמר חזקיה דאמר קרא יתן להם אביהם מתנות לכסף ולזהב עם עדים בטרדות ביהודא ואפילו היבא דאמר מטלטלי' במחנה ומקרקעי' במכירה כיון שקנה את הקרקע בכסף או בשטר או בחזקה • זה אותן המטלטלים דהכי גרסינן אבעיא להו מקרקעי' במכר ומטלטלין במחנה מהו ס"מ פישור סאכי פתיד למוד נחון ליהושע ומקומו מושכר לו ס"מ • והיבא סאדם מקנה קרקע לחברו על ידי אחר ואומר זכה בשדה זו לפלו' וכתבו לו את השטר סלא חלה זכיית השדה בנתינת השטר אלא זה בפני עצמו וזה בפני עצמו כל זמן סלא נכתב השטר יכול לחזור בשטר ואין יכול לחזור בשדה • אבל היבא שתלה זכיית השדה בנתינת השטר כגון שאמר זכו בשדה זו לפלו' על מנת שתכתבו לו את השטר מתוך סיכול לחזור בנתינת השטר דהא אין עם קניין כלל יכול נמי לחזור בנתינת השדה • והיבא סאדם כותב שטר מוכר לחברו על סדה ובא הלווקח והחזיק בשדה נקנת השטר בכל מקום שהוא דהוא מטר מטלטלי' שהן נקנו אגב מקרקעי' כדגרסינן : (קמ"ד) אמר רבה בר יוחנן סני שטרות הן זכו בשדה זו לפלוני וכתבו לו את השטר חוצ' בשטר ואינו חוזר בשדה על מנת שתכתבו לו את השטר חוצר בין בשטר בין בשדה ורב חייל' בר אבין אמר רב הונא שלשה שטרות הן תרי הא דאמרן ואידך אס קדם וכחב את השטר כמותה שפנינו כותבים שטר למוכר אף על פי שאין לוקח עמו כיון שהחזיק בה בקרקע נקנה שטר בכל מקום שהוא חבו שפנינו כותבים שטר למוכר אף על פי שאין לוקח עמו כיון שהחזיק בה בקרקע • ולא חפניה על דעתך היבא שמקנה לי' מטלטלי' אגב מקרקעי' שהוא נריך סיהו המטלטלי' בתוך הקרקע והתם הוא דקנה אותן אלא אפילו סיהו המטלטלי' במקום אחר קנה אותן כדגרסינן : (קמ"ה) אבעיא להו מי בעינן לברוין בתוכה או לא • (קמ"ו) ת"ס סני שטרות הן תרי הכי דאמרן ואידך אס קדם מוכר וכו' עד נקנה שטר בכל מקום שהוא ס"מ לא בעינא לברוין • ומתן סאכי שטרי' דאפסדא דארעא הא

(קמ"ו) סס
 (קמ"ח) סס זה סס
 (קמ"ב) קדושין דף ר"ז ע"ב
 (קמ"ג) סס דף ר"ז ע"ב

(קמ"ד) קדושין סס
 (קמ"ה) סס דף ר"ז ע"ב
 (קמ"ו) סס דף ר"ז ע"ב

(קמ"ה)

המקח שער י"ג והממכר לו

הוא והא זו היא פשנינו קח' אלא ש"מ לא בעינא זבורין ש"מ : אבל ודאי לריך לומר ליה אגב דאבעיא להו מי בעינן אגב או לאו ת"ם דקחני הני ולא תני אגב ונעמה קני מי קחני . אלא לריך ולא קחני הכא במי לריך ולא קחני . והלכתא אגב וקני בעינן זבורין לא בעינן וגד' : (קמ"ז) כמי עליך נקוב לאחד ומכר בעל ענין נבעל זרעים כיון שמשך קנה נוכר בעל ענין את הזרעים לא קנה עד שיחזיק בזרעים ענין ומכרן לאחר החזיק בזרעים קנה ענין וזו היא פשנינו נכסים שאין להן אחריות נקנין עם הנכסים שיש להן אחריות בכסף ובשט"ו ובחוק' החזיק בענין לא קנה זרעי' . פער ט"ו אלאמירה . שאתה מולא שיתקיי' הממכר באמיר' לצדה בין בקרקע בין במטלטלין בין בכל אדם היכא שאדם מוכר כלים להקדש או נותן כלים להקדש כיון שאמר יהא זה נחון להקדש או ימכר להקדש נניד קנה ההקדש והיכא שקונה הקדש מן ההדיוט כיון שנחן ההקדש את הכסף קנה ואף על פי שלא משך כדגרוסין : (קמ"ח) רשות גבוה בכסף רשות הדיוט בחוקה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט ופרסינן כינר גזר שנתן ונעות הקדש צבהמה קנה מיד וצבהדיוט עד שימשוך :

שער י"ד דין הלוקח' והעובר' היאך ישלם צבייה' דין העקב והנומכר . והם שלמה עבד' וישראל והקדש והדומיה להקדש בנזקלת דרכי הקדש כגון יחומים קטנים לפי שדין ישראל עם חצרו כשהוא נושא ונותן עמו כבר פי' תורתו בשער י"ג . אבל כשהעבד' לוקח מישראל אף על פי שנחן דמיו לישראל לא קנה אותו העבד' הקרקע הזה בחזון דמים כונו שקונה ישראל מישראל בנתינת הכסף אלא לא קנה זה העבד' עד שיכתוב לו ישראל זה שטר נוכר . וכמו כן אם לקח ישראל מעבד' קרקע ונחן לו דמים לא קנה אותו ישראל עד שיכתוב לו העבד' שטר נוכר . (א) כדגרוסין אמר רב יהודה אמר רב הבא נחית עבד' הרי הוא כעבד' מה עבד' חין לו חזק' אלא בשטר אף הבא נחמת עבד' חין לו חזקה אלא בשטר ואע"פי שישראל קינה מחצרו בנתינת הכסף בלבד כמו שפיר' בשער י"ג אינו קונה אלא בשטר ומטום הכי גרוסין : (ב) הקונה בית מן העבד' בא"י כותבים עליו אונו ואפילו בשבת ידבר זה יפ' לנו להאריך בפירושו אלא שאין זה מקומו . אבל הוי יודע דחילוק גדול יש בין ישראל שלוקח פדה מן העבד' לעבד' שלוקח פדה מישראל דאלו ישראל שמכר ערה לעבד' וגטל ישראל זה דמיו כל זמן שלא כתב עליו שטר לא יאל השדה ברשותו פלי ישראל ואלו עבד' שמכר פדה ישראל ונטל דמיו ואע"פי שלא כתב עליו שטר כבר יאל מרשות העבד' לגמרי ואע"פי שלא נכנס ברשותו של ישראל זה . וכונא אותו קרקע כאלו אין עליו בעלי' לא לעבד' הוא שכבר יאל מרשותו בנתינתו הכסף ולא לישראל הוא שלא נכתב לו שטר הלכך כל ישראל שקדם והחזיק בו על הדרכים הידועים בחזקה קנה אותו ישראל מהחזיק בו אלא שיש על אותו ישראל המחזיק שיחזיר הדמים לאותו ישראל ששקל בו כספו ועל הדא גרוסין : (ג) אמר רב יהודה אמר שמואל נכסי העבד' הרי הן במדבר וכל המחזיק בהם זכה בהם מ"ט עבד' מן דמיו וחי ליד' אסתלק לי ישראל לא קני אלא בשטר ואם הלכך הרי במדבר וכל המחזיק בהן זכה בהן : (ד) ותו גרסי' פלה

37

(קמ"ח) גיטין דף ק"ג ע"א וע"ב נפל בסמרי רבינו ופ"ג עבר נפל הורעים את הורעים לא קנה עד שיחזיק בזרעים ענין חרעים של א ומכרן לאחרנו ומש"ר המזיק בענין לא קנה זרעים לפי בגירסא

	שער י"ד	זר
זרבי	(ג) ז"ב דף נ"ד ע"א	(א) ז"ב דף ל"ט ע"ב וגיטין מ"ח פרש"ס ט"ס ונכ"ס
	(ד) ט"ז דף נ"ה ע"ב	(ב) פ"ח ממכרה ה"ז ונחשע בסי' קל"ד ס"ב ח' .
		(ג) ז"ב דף ט"ז וגיטין דף ט ע"ב .

K MEKACH UMEMKAR.

המקח   שער י"ד   והממכר

רצ האנכר חבין ישראל שלקח אלה מעבד'ם ובה ישראל אחר והחזיק בו חין מוציאים אותה מידו וכן ר' אבין
ור' אלעזר וכל רבותי טוין בדבר . וענין לחזקה מלריך לעשות אותו ישראל המחזיק שיקנה באוהה חזקה
אויא בתורת התחלת חזקה מפיר' בנכסי הגר בפער י"ג . ומלנן דלריך סתהי' חזק' זו כחזקה שהיא בנכסי
הגר דגרסינן : (ה) רצ הונא זבן ארעא מעבד'ם אתא ישראל אחר דפק ביה פורתא אתא לקמיה דרב
נחמן אוקמ' ליד' א"ל נאי דעתיד דאמר שמואל נכסי העבד'ם הן כמדבר וכל המחזיק בהן זכה בהן ונעביד
לי מר באידך דשמואל דאמר שמואל לא קנה אלא מקום נכשו בלבד . א"ל אפילו בזההיא כשמעתיך סבירא
לי דאמר רב הונא אמר רב כיון שביכש בה נכוש אחד קנה כלה מחלוקת שמואל ורב הונא בנכסי הגר היא
אפילו לחקור ולדקדק ישראל זה מהחזיק בזה הקרקע שאנו דנים שיחזר הדמים לאותו ישראל דלפון פכתן
בו דמיא מאלל מי היתה קנייתו חשובה אם מן העבד'ם ומהיה אחריותו על ישראל דהא מ"מ דמים הוא נותן
בו ומס לוקח יש עליו . הוי יודע דתורת קנייתו על העבד'ם היא ואחריותו על העבד'ם הויא דהא אותו
ישראל הראשון מעולם לא קנאו לאותו שדה ולא כנכס בקניינו וכיון שלא כנכס בקניינו מה ינוכר מה שלא
קנה ולא עוד אלא דמשע' שילא מרשות העבד'ם לא כנכס ברשית קונה מעולם אלא ברשות ישראל זה המחזיק
הילכך קניינו מן העבד'ם הוא ואחריותו עליו : אבל מעלטלין הוי יודע דעבד'ם שמכר מעלטלים לישראל
כיון שמשך אותם ישראל אפ"ש שלא שקל דמיהם קנאם במשיכה כדגרסינן : (ו) אמר ר' אבהו אמר ר' אבהו
בעבד'ם קונה ותדע דהני פרכאי דמטדרי פרכאי להדרי ולא הדרי בהו ואע"ג דאמר רב אשי לעולם משיכה
בעבד'ם אינה קונה והאי דלא הדרי בהו דמות רוחא הוא דקמי' להו . לית למיחש להא דר' אשי דא"ל
רביא לרב אשי : ת"ם זן נח כהרג על פחות משנה פרוטה ולא יתן להשבין דמינו בתורת השבון
בעבד'ם אינה קונה אמאי כהרג ממש דלעריה לישראל ואומאי לא יתן להשבין דמינו בתורת השבון
אי הכי אימא סיפא בא אחד ובעלה ממנו כהרג עליה בשלמה קנא לבערה ליה . אלא בתרא ממי עבד אלא
ט"מ משיכה בעבד'ם קונה ט"מ . אבל תורת ההקדש היא כמו שפרטנוה סבאמירה לכה תופס ההקדש
כדגרסינן : (ח) אמירתו לגבוה כמקירתו להדיוט וכ"ש אם עשה בו שאר חזוקים שהוא יותר יפה
להקדש . אבל מי שלוקח מן ההקדש לעולם אינו קונה אלא בכתיבת הדמים אבל יש בו ארבעה עניינים
הללו . הענין הא' אם נתן הלוקח חפץ מחפטי הקדש ובשעת משיכה היה בזול וקודם שיספיק לשקול בסמו
הוקר יש עליו לשקול כשעת היוקר : (ט) כיגד משכו במנה ולא הספיק לפדותו עד שעמד במאיתים
נותן מאתים מ"ט צעינן וכתן הכסף וקם לו וליכא . הענין השני אם כשמשך החפץ היה בשעת היוקר והחול
קודם שיספיק לשקול את הכסף יש עליו מן הדין לשקול בשעת משיכה שלא יהא דינו גרוע מדין הדיוט :
(י"ד) כדגרסינן משכו במאיתים ולא הספיק לפדותו עד שעמד במנה כותן מאתים מ"ט לא יהא כח הדיו'
חמוד ויכח הקדש . הענין הג' אם שקל את הכסף בשעת היוקר ולא הספיק לנשוק את החפץ עד שהחול
אינו יכול לחזור ממה שכתן כלום שכבר נתפס בו הקדש כדגרסינן : (י"ה) פדאו במאית' ולא הספיק
למשכו עד שעמד במאה מה שפדה פדה . הענין הד' אם שקל את הכסף בשעת הזול ולא הספיק לנשוקו
עד שהוקר חין עליו שיספיק להקדש ולתח כשפר היוקר ואע"ג דבי האי גונא הדיוט יכול לחזור כל היכ' דאיכ'
עצת בלא משיכה כיון שבמי שפרע קאי אינו דינו שיחזור בו כדגרסינן : (י"ז) פדאו במכס ולא הספיק
למשכו עד שעמד על מאתים מה שפדה פדה ואמאי הכא כמי לא יהא כח הדיוט חמוד מכה הקדש ומתחילין
למו

(ה) טס דף ג"ז ע"ב .
 (ו) ע"ז דף ע"א ע"ב .
 (ז) טס עמוד ב' צ"ל: לטן .
 (ח) קדושין דף ק"ח ע"ב .
 (ט) טס דף ק"ח ע"ב ואלן . פני דני-פני .
 כדגרסינן .
 (י) טס קדושין .
 (יא) טס .
 (יב) טס .

המקח   שער י"ד ט"ו   והממכר   לה

כמו הדיוט לאו בני מפרע קאי • ואתה מולא בדיון ההדיוט פאלו דניס כדיון ההקדש כגון לענין יחומים קטנים ממנוכס ע"י צ"ד או ע"י אפטרופוס דים בהם דרכים ששון לדיון הקדש ויש בהן דרכים ששון לדיון ההדיוט כגון אותן שיש בהם ליתומים חקנה לענין מקחם ומכירתן שלא השוו אותה בכל הדרכים להקדש ולא יתרחקו בני אדם מלישא ומליהן בנכסי ליתומים • וזו היא שפיה להקדש פעם משך מן האפטרופוס בשעת הזול ולא הספיק לשקול דמי המקח עד שהוקד כל מה שהוכיף הרי הוא ליתומים : (י"ב) כדג' צמר רב חילאלי בר אידי אמר פגמאל נכסי יתומים הרי הן כהקדש ולא מקני אלף בכספא כדגרסינן : (י"ד) הנהו יתמי דהוו כמייבי גבה דההיא כבהא הויא להו תורתא שקלחה זכייתה גהליהו אחו קרובים לקמים דרב כהמן חמרו ליה מאי עבידה דמוצנת אמר להו יתומים שכמכו אלל בעל הצית חנן והא איקר ברשותא דלוקח איקר והא לא נקיטי דמי אי הכי היינו דרב חילאלי בר אידי דלא מקנו אלף בכספא : (ט"ו) וגרסינן כמי חנוניה דמר עוקבא מפסיה ברצעה ארצעה איקר וקם בשיתא שיתא אמא לקמיה דרב כהמן אמר להו הינו דרב חילאלי בר אידי אכל כל מי שהוא לבר מאותו הדרך שפיר' דיון כדיון הדיוט לפי שיש עם חקנה ליתומים • היכא פנטל להם אפטרופוס פלהם מקח מבני אדם בשעת הזול ולא הספיק לשקול עד שהוקר אותם תוספת הוי ליתומים ואם הזול לדין לשקול בשעת היוקר כדגרסינן אמשיכו להו פירי איקור לא יהא כח הדיוט חמוד מכה סקדס זול כבוד מינה הינו דרב חילאלי בר אידי פלה ליה רב שיפא בריה דרב אידי הא רעה היא לדידהו זמנין דמלטרבי להו זוזי וליכא דיהיב להו • והיכא פנטל האפטרופוס זוזי פל יתומים על הפץ חקנה להם בשעת היוקר ולא הספיק להשכו עד שהזול הרי זה ראוי להם בלא יטלו מן המוכר אלף בשעת הזול • וכמו כן אם הוקר קודם שהספיקו להשכו ראויים שיתנו כשעת היוקר בשעת פרולים למשוך פאלו היינו אומרי' ברשותם כתיקר הדיוט חמוד מכה הקדש איקור כבוד מינה היינו דרב חילאלי בר אידי אמר אזי יתמי' אפירי זול לא יהא כח הדיוט חמוד מכה הקדש איקור דיימר המוכר נטרפו חטיבם בעליה כדג' יהיב להו רב שיפא בריה דרב אידי הא רעה היא לדידהו חתי למימר להו נטרפו חטיבם בעליה והיכא פנטל אפטרופוס פלהם זוזי על הפץ שיש ליתומים לנוכח בשעת הזול והוקר קודם שהספיק הלוקח למשוך ההפץ דין הוא שישקול ליתומים בשעת המשכיה ואם הזול נמי קודם שיכפיק הלוקח למשוך יע להם שיתנו בשעת הזול כדג' יהיב זוזי ליתמי איקור לא יהא כח הדיוט חמוד מכה הקדש זול כבוד מינה היינו דרב חילאלי בר אידי אמר להו רב שיפא בריה דרב אידי הא רעה היא לדידהו זמנין דמלטרבי להו זוזי וליכא דיהיב להו :

שער ט"ו   רצון העלמת המכר במקח וממכר לפי שכבר הזכרנו שיכול אדם לקיים ממכר ע"פ עצמו כגון שאומר מכרתי הפץ פלו' לפלו' שהוא הלוקח ואע"פ שאותו הלוקח אינו במעמ' המוכר ותהי' ידו פל לוקח על העליונה כשיגיע אותו החפץ לידו אם יטיב בעיניו יעלנו וישקול דמיו ואם לא ירצה יחזירנו לבשליו וכן נמי קודם שיגיע החפץ לידו הוי הרשות בידו בין שירצה לקבלו בין שירצה להחזירו • וכמו כן נמי בנותן מתנה • אדם יכול ליתן מתנה לחברו ואף על פי שאין מקבל מתנה בלוחו מעמד לא שבין המתנה והמוכר יש ביניהם חילוק שא היה כוחן מתנה כיון שמתנה לא שייך לעצמו שום פיוז בעולם דאין עם קבלת ממון לבעל המתנה כמו שיש במוכר ולכן אנו לריבים לראות דעת מקבל בשעה שבאת המתנה לידו או בשעה שידע שמתנה לו זאת המתנה מאם שחך בלוחה פעה ולא אמר כלום הרי זה קנה מיד ובשתיקה בשלע'

(י"ג) גיטין דף נ"ב ע"ב •   הכי יתמי ונח"כ סי' קל"ט פ"ד ונכס"ע ס"ק
 (י"ד) גיטין ע"ב •   ע"ד
 (ט"ו) עד סוף השער גיטין עם וסוף' נמוס' ד"ב   ק"ד =

המקח שער ה' והממכר

בפסל' הקניה כדג' (א) אמר רב יהודה אמר שמואל הכותב נכסיו נאחד ואמר הלא אי אפסי בהם קנה ומפילו עומד וזווח וד' יוחנן אמר לא קנה א"ר אבא בר ממל לא פליגי כאן בעומד וזווח מעקרו כאן כששתק ולבסוף לזוח והדע דהיבא שזווח מעקרו כי הצי גיבא הוי אותו הפך שנתן כהפקד וכל הקודם זכה לפי שינתה מרשות הנותן לגמרי ואף אינה ברשות שנתן לו והרי היא הפקד ועלה גרסינן . (ב) א"ל הכותב מתנה לחברו ואמר הלא אי אפסי בה כל המחזי' בה זכה ואלו הממכר אינו כן שהממכר חפץ מעט' שאמר הרי זה החפץ ממכור לפלו' כשתייר לי סיור כאן נטילת הדמים מעט' שהלוקח אינו רוצה ליטלו לא הוי אותו חפץ הפקד שלא ילא מרשות המוכר לגמרי מחמת הדמי' שיש לו לנטול . ואם החזיק בו אחר לא קנה ואף הלוקח הזה אם שתק בשעה שבא החפץ לידו אין שתיקתו בקנין כמו שהוא הפוז במתנה . ולעולם לא נחייב אותו סימן הדמי' בשביל אותה שתיקה לא עד שיקבל את המקח ויאמר בפ' רוצה אני בזה המקח וכבר קבלתי . אבל כל זמן שלא אמר הכי יכול להחזירו וראיה לדבר שנידך קבלה כי הצי גיבא מהא דאמ' . (ג) שמואל ב"ה גובה את הטבח אמר רבא מדע טכך כותב לו מוכר ללוקח אלא איקום ואשפי ואדכי ואמרוק זביני אין אינון ושכחיהון ועמליהון לצי זבינא דנן וקביל עליהו ויס מן הדין על הלוקח או שיקבל עליו את המקח כמו מעי' או שיחזירונו לבטליו ובעליו יפסה מה שירצה ולא שיעמד הלוקח בשתיקה כדי שיהא רשות בידו עד איזה יום שירצה . וחדע דבאותן לשונות שנתבטלת המתנה אינו רוצה לקבלה בלתי לשונות עלמות מוטל הלוקח את הממכר כגון שאמר כבר בטלתי או שהוא מבוטל או אינו רוצה בו כדג' . (ד) אמר רבה אמר רב שעת שקבל מתנה שאמר לאחר שבאתה מתנה לידו מתנה זו שנטל מבוטלת היא אי אפסי בה דבריו קיימים וכן כתי' . אמר רב' דזווח לאלו לשונות :

שער י"ו

סמירת מעשה המקח והמעמד אפסי' שכבר נשלים לגמרי שזה החזיק בקרקע וזה קבל המעשה . מדע כי בד' דרכים אתה מולא שאפע' ששגלס הממכר בין המוכר והלוקח כתקנו וכמשפטו כגון שזה החזיק בקרקעו של זה וזה נתן מעותיו לזה ולא נשתי' ביניה' דבר אפע' יבולי' לחזור זה בזה וכי הדרכי' א' מהם שמוכר יכול לחזור בלוקח והשנית מהם שלוקח יכול לחזור במוכר . הדרך הא' שמוכר יכול לחזור בלוקח כגון שבשעת מכירת החפץ אמר בפני עדי' על דעם כך וכך אני מוכר ואח"כ אירע לו דבר ולא נתקן לו או שלא נלדך לו אותו דבר ומציא ראה בעדות ברורה טכך אמר בשעת מכירת החפץ דכיון שאמר לדעת כך וכך אני מוכר סרי זה הדין בלא שתנה בתנאי' מבוחר דהתם ודאי יכול המוכר לסתור הממכר ויטול קרקעו מן הלוקח ויחזיר מעותיו כיון שהתנה בשעת המכר ססיה וממכרו לטוס חפץ פלו' דכיון שלא נתקן אותו דהתם ראוי להחזיר . בדג' גרסינן . אבעי' להו זבין ולא אשטריכו ליה זחי הדרי זביני או לא . ס"ט דההיא בנורחא דהואי' בנהרדשא זבינו כולי' עלמא אפדניהו אדפת דחיי' לקוף אפו חטי לכהרדשא' אמר רב נתמן הדרי זחי למריהו והדרי אפדני למריהו אבל אם לא פירע בפ' ולא אמר לטוס כך וכך

	שער י"ז	זר	
(א) ז"ל דף קל"ז ע"ג וע"ס נגל כאן דרשם ה"ט נאלא סקני' ונ"ל נאלא סקני' . ועי"ט דף קל"ט ע"א נסי' רשעס ותוס' ט"ס דר"ט ט"ט ונ"ט א' רע"ה סוף י"ד :	(ב) כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א נכדשא לסיך ועי"ט סתום גיטין ט"ט :	(ג) כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א נכדשא לסיך ועי"ט סתום גיטין ט"ט :	(ד) כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א נכדשא לסיך ועי"ט סתום גיטין ט"ט :
הב	שער י"ח	זר	
			(א) כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א כרימות דף ק"ד ע"ג ועי"ן גיטין דף ל"ב ע"א נכדשא לסיך ועי"ט סתום גיטין ט"ט :

המקח   ישר יו   והממכר   לט

וכך אני ממכר אעפ"י שמקור ממשיו נכר אדעתא דאותו חסן ממך אין לו הופנה בכך ואינו יכול לחזור • כדג' • (ב) ההוא גבר דזבין נכסי' אדעתא למיסק לארעא דישראל בעידנא דזבין לא חבר לכסף לא סליק אהא לקמי' דרבא אמר להו הוו דברים שבלב ודברי' שבלב אינן דברי' • ונה שחכו אומרי' ולא נתקן לו ההפך לשו' מה שמכר כגון שלא נתקן לו שיגיע לאותו חסן כלל אבל אם הגיע לחסן ולא הגיע החסן צונה שצריך להיות לו אינו יכול לחזור מאחר שהגיע לחסן • כדג' • (ג) ההוא גברא דזבין נכסי' אדעתא למיסק לארעא דישראל סליק ולא אחר זיה אמר רבא כל דמוזבין אדעתא למידר מוזבין והא לא אחר ליה איכא דאמרי אמר רבא כל דמוזבין אדעתא למיסק הוא מוזבין והא סליק ליה והלכתא בליטנא בתרא דרבא • וזוה הדרך שפי' כגון שלא מהא עד שאירע סס אונס כגון שאמר בטעת מכירת החסן על דעת כך וכך אני מוכר והוא לאחר שמכר שהא בעלמא ולא בקש אותו מיד כגון שנתרסל בדבר ושהא בעלמא עד שאירע אונס בדבר טוב שינו יכול לחזור מאחר שאלו רנה לעשות מיד היה מוגלוי • (ד) מדהוא גברא דזבין נכסי' אדעתא למיסק לא"י לקוף לא סליק אמר רב אשי אמרינן זיל סליק איכא דאמרי אמר רב אשי אמרינן ליה אי צעית סלקא • מאי צעייהו איכא צעייהו דאחיליד אונסא באורחא ארפתא דליטנא קמא דאמרינן קום סליק הבא כיון דלא מצינא למימר ליה הכי מני הדר ציה • אדעתא דליטנא בתרא דאמ' אי צעית סלקא קודם דאחיליד אונסא באורחא הא לא מני הדר ציה והלכה בליטנא בתרא • הדרך הב' שהמוכר יכול לחזור בלוקה כגון ש"מ שמכר נכסיו דלאחר שהצריח אם אותם דמים הם מלוויים בעיניה הרי זה יכול לחזור בו והם לאו אינו יכול לחזור בו כדג' • (ה) אציעא להו ש"מ שמכר כל נכסיו מהו זמני' אמר רב יהודה אמר רב אם עונד חוזר וזמני' אמר רב יהודה אמר רב אם עמד אינו חוזר ולא פליגי הא דאיתנייהו לזוזי צעיניהו הא דפרעיניהו בחובו והם מני הדרכי' שפי' שיכול המוכר לחזור בלוקה ואעפ"י שהיה הממכר תחלה במקו וכוונתו כ"ס וכ"ס אם היה הממכר בתחלה על ידי אונס דאותו מוכר אינו בלוס לפי שלא היה כמשפטו • ומני הדרכי' שהלוקה יכול לחזור במוכר • הדרך הא' מי שלקח קרקע ומחברו בין באחריות בין שלא באחריו' ורואה סס ערעור אם קודם שהחזיק בקרקע הלוקח הזה יכול לחזור בו מיד ואעפ"י שנחן הרמיס או שנכחצ הסטר ואעפ"י שהערעור הזה אינו יודע אם יש לו דין בקרקע הזה אם לאו אבל לאחר שהחזיק אינו יכול לחזור במקת עד שירד עם אותו ערער בדין ויערפו אותו מידו ואח"כ יחזור על המוכר ודין זה בין שלקחו באחריות בין שלקחו שלא באחריות • כדג' • (ו) אמר אבוי ראוזן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות וילאו עליו עסקין עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו דא"ל חיתא דקטרי סברת וקבלת • ואיכא דאמרי אפי' באחריות כמי דא"ל אחוי טרפך ואשלים לך ומשום הכי יפה עשה מי מראה להכריז על הקרקע בטעה שיבא ליד הלוקח אם יש מי שיערער עליו או אם יש חילוק עליו כדי שיכל הלוקח לחזור בו ולא יקרא ואשר לא טוב עשה בחוק עמיו • כדג' • (ז) וישר לא טוב עשה בחוק עמיו רב אמר זה הבא בהרעאה ועמוט אמר זה הלוקח שדה טעם עליו עסקין • והדרך

(ג) קדושין דף ע"ג ע"ב :
 (ד) קדושין דף ל' ע"א :
 (ה) דף קמ"ט ע"א :
 (ו) דף קמ"ט ע"א :
 (ז) דף קמ"ט ע"א :
 (ח) דף קמ"ט ע"א :
 (ט) דף קמ"ט ע"א :
 (י) דף קמ"ט ע"א :
 (יא) דף קמ"ט ע"א :
 (יב) דף קמ"ט ע"א :

המקח   שער י"ז   והממכר

והדרך הפני שהלוקח יכול לחזור במוכר מי שלוקח סחורה מחברו ופי' בפי' בשעת המקח סחורה זו שאני לוקח למקום פלו' אני מוליכה כדי למכרה לשם וקודם שיספיק להגיע לאותו מקום נתחללה אוחה סחורה ושמע בדרך שהחלה הדי זה יכול לחזור במוכר כדג' • (ח) אמר רבא האי מאן דמקבל חמרא דחבריה ואמר אזול ואזכנה אפרותא דבלפטט ואדמתי התם א דינא הוא דמקבל ליה מיניה וכמו כן אתה מולא שהלוקח יכול לחזור במוכר שהלוקח מדה מתנה ואומר על נכח כן אני לוקח ממך שבאיזה מן הדרכים שהקרקע נקרה אקחנה ממך או בכסף או בשטר • או בחמקה ונתן את הכסף ועדין לא נכח' השטר הרי הלוקח יכול לחזור בו (ט) כי הא דרב אחי בר אבין כי הוה זבין ארעא אמר אי צעינא בכספא אקני אי צעינא בשטר אקני • אי צעינא בכספא אקני דאי צעי מוכר למהדר לא ונני הדר ביה ואי צעינא בשטר אקני דאי צעינא למהדר בי כל כמה דלא כתב שטר א דאמני למהדר בי :

ש"ך י"ז מה שיקרא במקח ועמוכר אסמכתא ומה שלא יקרא אסמכתא ונדע דיש מי שלוקח על תנאי ומתקיי' המקח אם יקיים נתאו ויש מי שלוקח על תנאי ואעפ"י שמתקיים התנאי לא יתקיים המקח חו' היא סנקדלאת אסמכתא ועקר דבר זה כגון שמוכר' שם מעכשו דכל היכא שאומר מעכשו יהא מוכר לך ואח"כ הזכיר את התנאי כגון שאומר ושחמשה אתה כך וכך אותו המוכר הוא המתקיים והנכון אבל אם אמר הרי המוכר מכיר לך אם תעשה אתה כך וכך נמנא דלא גמר והקנה בלוחה שעה שהזכיר שם התנאי כיון שלא הזכיר שם מעכשו והוה ליה כמו שמוכר לזמן כמו שכתבם דאין מעשהו מעשה והוי בטל ואעפ"י שיתקיים התנאי ודומה דבר זה בעי שלוח ממון מאדם ואמר לו אם לא אחזיר לך ממון זה ציוס פלו' תהא שדה זו מכורה לך נמנא שאינה מכורה עכשו בשעת התנאי אלא לאחר זמן והיא אינה מכורה דאעפ"י שבער הזמן ולא הביא הלוח אותו ממון אפי' הכי לא קנה המלוה את השדה דזו היא אסמכתא לפי שסמך קנין הקרקע לזמן אחר לאחר שהתנה ואינו קנין בשעתו • אבל כל היכא שאומר להיות קנין השדה בשעתו ולאחר הקנין מתנה על התנאי להיות לאי זה זמן שירצה כיון שעתק תקנין הוא מעטפת התנאי הוא המעטפת המתקיים אם יתקיי' התנאי ותהא מולאו בשתי לשונות כגון שאמר מעכשו תהא קנויה לך דהא ודאי לדברי הכל היא או כגון שאמר לו שדי זו קנויה לך ע"מ שתעש' כך וכך בלשון ע"מ בלא פירוש מעכשו הוא ובלבד שיתקיים התנאי שאם לא יקיים התנאי לא יתקיים המוכר כדג' • (א) הלוהו על שדהו ואמר לו אם אי אתה טוחן לי מלאן ועד שלש שנים הרי היא שלי הרי הוא שלי • ומתנה זו על זה הענין נחבטלה בגמרא ותרלוה • (ב) כגון דא"ל מעכשו דאמר • (ג) רב הונא בשעת מתן מעות קנה הכל לאחר מתן מעות לא קנה אלא כנגד מעותיו • ורב נחמן אמר אפי' לאחר מתן מעות קנה הכל • ומסקנ' הדר אמר ר"נ לא קנה אלא כנגד מעותיו ואחזייה דבא לרב נחמן הרי היא שלי הרי הוא שלי א"ל אגא אחי' אסמכתא קני' ומגימין אמר אסמכתא לא קניא ולמגימין קמי' מתכיתין איצטית

(ח) כ"ב דף ג"ט ע"א ומס' רמב"ם בן בר' שהלוקח מדה מתנה מינס מתנה הוא ע"מ ור"ל פתחיה :
 (ט) קדושין דף ר"ו ע"א ועיין ברענ"ס פ"ט מעבדים ס' ה' גמגז וכן אם הפנה המוכר וכתב עליו

ד   שער י"ז   זחב

(ב) כ"ב דף ס"ה ע"א :   (ג) ס"ט דף ס"ו ע"א :   (ג) ט"ז :

המקח שער י"ז והממכר מ

איבעית אימא התניתין ר' יוסי היא לאמר אסמכתא קניא ואיבעית אימא מחניתין דל'ל קני מעכמו . כמנחת אחיה למד הדקדוק זו המטכה מה שפירשנו לעיל דאין אנו דנים הרי היא פלו ללא באומר מעכמו . ואי שאמר אסמכתא קניא ואפ"ג ללא אמר מעכמו רבי יוסי היא ואין הלכה כמותו כדג' . (ד) מי שפרע מקלת חובו והאליט את שטרו ואמר אם איני כותן מכאן ועד יום פלוני תן לו שטרו והגיש זמן ולא נתן ר' יוסי אומר יתן רבי יהודה אומר לא יתן . ומפרשין במאי קא מפלגי רבי יוסי סבר אסמכתא קניא ורבי יהודה סבר אסמכתא לא קניא וכי אתו לקמיה דרבי אחי את' להו וכי מאחר שרבי יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ופניה הלכ' כרבי יוסי עיה אעשה . ואין הלכה כרבי יוסי . ותדע דכל היכא דאיכ' אסמכת' לא סגא סתהא על נכסים שאין עומדים לימכר ול"ט סתהא על נכסי' העומדי' לימכר כמבטל אותו מעשה בין קרקע בין במטלטלים וכדג' . (ה) רב בר עבא הוא מטיק ביה רב כהנא זוזי אמר אי לא פרענא לך מכאן עד ל' יום גבי מהאי חמרא סבר רב פפא למימר כי אמור רבנן אסמכת' לא קניא ה"מ ארעא דלאו לזבוא קיימא אבל חמרא כיון דל'ביני קאי כוזו דמי' . ל"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא הכי אמרינן תממיה דרב כל דאי לא קנה . והיכא שהיתה במכירת הקרקע והסב המוכר שלא יוכל לסחור את המעשה והגיה את הקרקע ללוקח ואכלו זמן ידוע ולאחר מיכן הביאו לב"ד ותבעו דין הוא שיחזיר את הקרקע והפירות' כדג' . (ו) אמר רב נחמן השתא דאמור רבנן אסמכתא לא קניא הדרא ארעא והדרי פירי . ומה שחתה מולא בגמרא והלכת' אסמכתא קניא והוא דלא חכים והוא דקנו מיניה בב"ד חשוב תדע לדעת רבי יוסי היא ואין לחוש לה ואין סומכי' עליה . ותדע דבשאר דברים נמי שאין במקח וממכר אותו הדי' אנו דני' בהם לענין אסמכתא כמו שאנו דני' במקח וממכר שאם השלים תחלה עקר המעשה במעכמו או בלשון ע"מ ואח"כ אמ' שתעשה כך וכך הוי תנאו קיים והמעשה מעשה ובלבד שיתקיים התנאי אבל אם לא הזכיר לשון ע"מ לא בלשו' אם או בלשון אי אע"פ שיתקיי' התנאי אותו מעש' בטל הוא ואין בו ממש כדג' . (ז) לענין גיטין הרי זה גיטיך אם מתי הרי זה גיטיך מחולי זה הרי זה גיטיך לאח' מיתה לא אמר בלוס מהיו' אם מתי מעכמו אם מתי הרי זה גט מהיום ולאחר מיתה אינו גט ואם מת תולנת ולא מתיבמת וגר' נמי הרי זה גיטיך אם לא באתי . מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש אינו גט מעכמו אם לא באתי מבאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גט . ותדע דכל היכא שנעשה עקר המעשה במעכמו או בלשון ע"מ ולאחר כך הזכיר עקר התנאי אע"פ שאותו הפן שנעשה עליו המעשה כפרף או אבד קוד' קיי' התנאי ע"מ המעשה מעקרו קיים הוא ובלבד שיתקיים התנאי וכל היכא שלא נתקיים עקר המעש' במעכמו או בלשון ע"מ אע"פ שקיים התנאי המעשה בטל ודין זה אחיה רואה בעקר הגט דכל היכא שאמר בלשון מעכמו או בעל מנת והגיע הגט לידה אף על פי שאבד או נסרף קודם שיתקיים התנאי הרי זה מגורשת . ובלבד שיתקיים התנאי ואיכ' לריכה גט מאחר כדג' . (ח) הרי זה גיטיך ע"מ שתתי לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ותתן רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר לכסתתן . מאי בינייהו איכא בינייהו שנחקרע הגט או שאבד . עאן דאמר והיא תתן אין לריכה גט אחר לא תקיים את סגולה ותתן ואם לא קיימה את תנאה הפס הוא דהוי בטל . הגב' ומאן דאמר לכסתתן אותו הגט כיון

(ד) ז"ב-דף קט"א ע"א : (ז) גיטין דף ע"ג ע"א וה"ל מהדס אם מתי כו' גט וסינו גט וכל'ל דדרי רביע : (ח) ז"ב דף ס"ז ע"ב : (ט) ז"ב דף ע"ד ע"א : (א)

התקן שער י"ז והממכר

בין שאבד אינו מועיל כלום ונריכה גט אחר והלכהא כמתן דאמר והיא חתן ואינה לריב' גט אחר
 יבלבד שיתקיים הנכחי וחו גרסינ' . (ט) שרי זה גטיך ע"מ שזחתי לי מאתים זוז אף על
 פי שנקרע הגט או שאבד הרי זה גט ולאחר לא תנשא עד שתתן מאתים זוז לחומרך בעלמא
 הוא שלא יהא הולד מומזר דאם תנשא קודם קיום התנאי שגא לא תספיק לקיימו לעולם הוי גט
 בטל מעקריו ובנייה מאותו אחר מומזרים הם דלאן הכי קאמרינן אע"פ שגא המעשה בתחילה
 כתקנו וכמשפטו בומעכו או בלשון על מנת כל היבא שלא תתקיים התנאי המעשה בטל מעקריו
 בדאמרינן והיא חתן כנולא דאיב' למהשג לתשגת מומזר משום הכי אנו מחמירים ואומרי' ולאחר לא
 חנשא דאם עברה ונשאת נמי אס קיימה התנאי נשואיה נשואין כפרים הויין - וחו גרסינ' . (י)
 שרי זה גטיך ע"מ שחתי לי מאתים זוז מת ולא כתנה לו זקיקה ליבס כתנה לו אינה זקיקה ליבס
 דשב"ג אומר נוסחת היא לאביו או לא' מן היורשי' ואמרינן עד כאן לא פליגי ת"ק ורשב"ג דת"ק
 סבר כיון דאמר ע"מ שחתי לי מאתים זוז לי ולא ליורשי קאמר וביזן דמת ולא כתנה לו זקיקה ליבס
 דשב"ג סבר לי ואפילו ליורשי אבל דכולי עלמ' מיהת תנאה הוי תיובתא דרב יהודה מהבא נמי
 אחא רואה דכל היבא שגעשה המעשה תחלה בלשון ע"מ הרי זה כומעכו והמעשה קיים ובלבד
 שיקיים התנאי ומה שאמר רב יהודה ונלה לתוך רבי היא דאמר רב הונ' א"ר כל האומר ע"מ
 כאומר מעכו דמי ופליגי רבנן עליה וא"ל דאמרי כרבנן כבר נתבטלו דברי רב יהודה דמעולם לא
 חלקו רבנן עליה דרבי בלשון ע"מ דנוודים הם דכמעכו דמי . (יא) דאמר אב"י הכל מודי'
 היבא דאמר ליה לכתתא חמה מנרתקה לכי נסק' קאמר ליה וכי מייח בליילא הוי גט לאחר מיתה .
 ע"מ שחנא חמה מנרתקה מעכו קאמר וה"ל גט מחיים דאמר רב הונא כל האומר ע"מ כאומר מעכו
 דמי לא כחלקו לא בשם תלא דמר סבר לה כרבי יוסי דאם נמי כמעכו דמי ומר לא סבר לם
 ועקר ההלכ' כי היכי דאסיק' . (יב) לבסוף א"ר זיר' כי הויע צבצב אמרינן הא דאומר
 רב הונא א"ר כל האומר על מנת כאומר מעכו דמי ופליגי רבנן עליה . כי סליקי להתם אשכחיה
 לרבי אמרי דתיב וקאמר נסמיה דרבי ינאי הכל מודים באומר ע"מ כאומר מעכו וזו היא הלכה
 שיש עליה למוך לעולם לשון ע"מ ולשון מעכו חד הוא אבל לא הזכיר לא לשון עכו ולא לשון
 ע"מ לא לשון אס בלשון קדם או לשון אי שהוא בלשון ארמית ההוא היא דהויא אשכחא ואשכחא
 לא קניא ופנין התנאים ומשפט באורם אין זה מקומו להאריך עד מנפרסם בחבור התנאים בר"ם
 וסדע דאיב' שהתנה במכר תנאי שא"ל עליו כגון שאמ' רבד שאין אדם יכול לעשותו הרי אותו התנאי
 בטל והמעשה קיים וכל תנאי שא"ל לקיימו כאלו לא התנה תחלה דמי . ולעולם הממכר קיים
 כדג' . (יג) הרי זה גטיך ע"מ שחתי לך ע"מ שתרדי לתהום ע"מ שתבלעי קנה בת מאה
 אמה ע"מ שתעברי הים הגדול ברגליך תתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט . דבי יהודה
 בן תימ' כזה גט כל שא"ל לקיימו בסופו והתנה עליו בתחלתו אינו אלא כמפליגה בדברים וכשר
 אומר רב נחמן אמר רב הלכה כרבי יהודה בן תימ' ואמר רב נחמן בר יצחק מתניתין נמי דיק'
 דקמרי כל שאפשר לקיימו בסופו והתנה עליו בתחלתו תנאו קיים הא א"ל לו תנאו בטל ע"מ .
 והיבא

(ט) גיטין סג :
 (י) גיטין קד ע"ד ע"א :
 (יא) טז קד ע"ד ע"א :
 (יב) טז קד ע"ד ע"א :
 (יג) ג' ע"ד ע"א :
 (יד) בלשון רבינו הוא נמש' צ"ע קד ג"ד ע"א
 וגיטין קד פ"ד ע"א לא גרסינן הני עיני'
 נתקיים כסגיא כ"ז גט ואם לאו אלא ס"ג
 ה"ז גטך בו' אינו גט ועיין סס במס'
 ד"ס ע"מ :

המקח שער י"ז י"ח והממכר מא

והיבא מהתנה עליו המוכר ללוקח וא' לו הריני מוכר לך זה החפץ ע"מ שתמכו' אותו לאיש פלוני
 ורי' אותו תמאי קיים ונרדף שימכור הלוקח הוא את החפץ לאותו איש פלוני ואם לא מצרו אין
 המכר קיים ולא קבלו הלוקח בדג' . (י"ד) שהיא גבר' דהוה ליה ברא דהוה פניע כיפי
 דכפנא מיביה פסדינהו לכנסיה עליה אמרי ליה אי הוי צד צדך לורב' מרבנן מאי א' להון לקני
 הדין צדי ולכי הוי צד צדי לורב' מרבנן לקנינהו מיניי . ואי לא הוי צד צדי לורבא מרבנן לא
 לקנינהו הדין אחרי פונפדחאי לא קניא דקני ע"מ להקנות הוא וכל קני על מנת להקנות לא קני
 ירב נחמן אמר קני על מנת להקנות קנה דהא קודלא קני על מנת להקנות הוא וקני ואמר ליה
 רב נחמן והא מתנת בית חורון דקני ע"מ להקנות הוא ולא קני זמני' א"ל משום פסעודתו ומכחת
 עליו ומכני' א"ל רבי אליעזר היא דלמר אפילו ומור חסור במורד הנאה מסברו והלכה כרב נחמן :

שער י"ח בממוכר אדם ממוכר ע"מ שיחזיר את הממכר אל המוכר . ותדע דהיב' שהאדם
 מוכר הפך ללוקח ע"מ שיחזירה לו תגלו קיי' וממכרו ממוכ' מן הטע' קפדמס
 בדג' . (ה) אמר רבא הילך מנה ע"מ שתחזירה לי במכ' לא קנה בשאם אינה מקודמת
 צפדין הבן אין בנו פדוי בחרומו' קיים מלות גתיו' ואקור לעשו' בן מפני טכראה ככהן המסייע
 בבית הגרנות . מאי קסבר רבא אי קסבר מתנה ע"מ להחזיר לא טמה מתנה אפילו תרומ' בני
 ועוד הא רבא הוא דאמ' מתנה ע"מ להחזיר טמה מסנה דלמר רבא אפרוג זה גתון לך ע"מ
 שתחזירה לי נטלו וילא צו החזירו ילא לא החזירו לא ילא . אמר רב אמי בכלהו קני לצד מאשה
 גזירה טמא יאמרו אשה נקנית בחליפין א"ל רב הונא בריה דרב נחמן לרב אמי הכי אמריק משמי'
 דרבא כואך וקיימ' לן שהא הלכ' כרב אמי אבל גריבין אטו לחקור ולדקדק פירות אותו קרקע
 שהוא ע"מ שיחזירה למוכר אם הם רלוים ללוקח אם לאו מאחר שיש בו דרך מרכי הרבית . תדע
 לך ממוכר שהוא חוזר לצעלו מתחלת על צ' ענייני' . הענין הראשון במה שבאמ' הנוגה להחזיר בין
 שהתנה המוכר בצעם המכר בין לא התנה בכתיב והארץ לא פומכר ללמיתות וכל ארץ אחוזתכם
 גאלוה תתנו לארץ . יש מקלמס שחזרים בלא דמים לזמן סידוע והלוקח היו לו פירותיהם ושעבודם
 קודם זמן החזרה כגון עבד עברי דכתיב כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה וגר' . (ב)
 עבד עברי נקנה בכסף ובטטר וקונה את עצמו בשני' וביובל ובגרעון בכסף יסיר' עליו אמנה העבריה
 שקונה את עצמה בכמני' . הנרטה נקנה ברליעה וקונה את עצמו ביובל ובמיפת האדון ושדה
 אחחה תורתו עד היובל אבל אם נזדמן למוכר מעות קודם שנת היובל עליו לפחשו ומיחשב
 שני' שאכל בפי מה שאכל ולא יסן לו לפי מה שבפטייר עד שנס היובל ובמו שמחשב
 מה שאכל אם בל לפדות הוא צעמנו כמו בן גמי יחשב לקרובים דכתיב כי ימוך אחיך
 ומכר מאלחחיו ובא גאלו הקרוב אליו וחשב את שני ממכרו ונרסי' במסנה שאין לו למוכר
 לגאול עדה אחחה מיד הלוקח אלא לאחר שאכלה הלוקח שתי שני' או שהבירה שתי שני'
 בדג' . (ג) המוכר עדה שקנה היובל אין מוסר לגאול פחות משתי שני' שאמור במספר שני
 תבואת

(י"ד) מדיס דף ג"ט ע"ג :
 (ה) קדושין דף ו' ע"ג ומס"ד בירא טמא יאמרו אטו
 נקמט נסליפין ליטו מלחון סמ"ס ונרסיין לפי שאין
 פלס נקמט נסליפין ונרעו סמ"ס דמסבר לי' פני'
 (ב) שם דף י"ז ע"ג :
 (ג) שירזין דף ק"ט ע"ג :
 L MEKACH UMEMKAR

המקח   שער י"ח   והממכר

תצואות ימכור לך היה סכת מדפח או סכת ירקון או סביעי' אין עולה לו מן המנין כירה והוכירה עולה לו מן המנין ר' אליעז' אומ' מכרה לפני ראש השנה מלאה פירו' הרי זה אוכל המנה פלג צבואו' לסתי שני ואין לו פיתפח בצדיונה כגון שימכור ומכרו' הריהו יכול למכור קודם מכירת' ולא שילוח מבני חדש כדי לפדות' ולא שיפדה אותה חלק היום וחלק למחר אלא כלה בבית אחס' דזה הוא שאמר הכתוב והשיגה ידו ומלא' כדי גאולתו וגר' . (ד) כמי לא ימכר ברחוק ויגל בקרוב ברעה ויגל ביפה ולא ילוח ויגל ולא יגל לחלא' ובהקד' מות' בכלן זה חומר בהדיוס מבהקד' . וגר' . (ה) עלה כמי מכר לראשון במנה ולפני במאחי' אין מחשב לא עם הראשון פנא' לאשר מכר לו לראשון במאחי' ולפני במנה אין מחשב אלא עם הראשון שכאמר' לאיש אשר מכר לו ובתי החכמים דכתיב זהו ובתי החכמים וכו' גרסי' .

(1) זהו בתי החכמי' כותבי' להם כח יפה שבבתי ערי חומה וכן יפה שבבדות נבאלי' מיד כל י"ב חדש כבתיים ויואלים ציובל ובגרעין כסף כבדות' . ומדוע שזה הממכר על זה הענין יתכן להיות הממכר ע"מ שיחזיר לבעליו לא שהפירו' אין ראוי פיהיו כי אם למוכר ואם אכל הלוקח רמוי פיתשו' אותם מראש ממונו שעתיד ליתן כדג' (2) הרי שהיה נוסח בחבדו ועשה מדהו מכר בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר אוכל לוקח פירות אסור רבי יהודה אומר אף בזמן שהלוקח אוכל פירות מותר וא"ר יהודה מפשה בביתוס בן זוכין מפשה צדוה מכר ע"פ ר"ת בן עזריה ולוקח אוכל פירות היה אחר לו נשס רליה מוכר מוכל פירות הוה ולא לוקח . ואתה מולא מקום שהקרקע חוזרת לזמן ידוע והלוקח אוכל פירות ואין עם שום אסור כלל ואף על כי שאינו מחשב הלוקח למוכר מאותן פירות ולא כלום כגון מלות בתי ער חומה ספ' למעלה שבא גזירת' מלך פיס לו לפדות' חמתו הנוכירה עד מלאת לו סנה תניימה ואם עבר' השנה ולא גלה סוב אין יכול לגל דכתיב ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה וגרסי' . המוכר בבתי חומה הרי זה בול עיר וגול כל י"ב חדש הרי זה כמין רבית ואין רבית' . מם המוכר יגל בנו מת הלוקח יגל בנו מיד בנו אין עוכה לו לא מפשה סמכר לו עד מלאת לו סנה כשהוא אומר תניימה להביא את חדש העבוד רבי אונטר ליתן לו סנה ועבור' ולא בלתי לפד' תורת זה הממכר לנודך זו השעה לפי שאינה לא בזמן שישראל פרויין על אדמתן כדג' . (3) אין עבד עברי כוהג לא בזמן שהיוכל כוהג סב' עד סכת היוכל יעבוד עמך ואין סדה אחוזה כוהגת לא בזמן שהיוכל כוהג סנא' ויגל ציובל וסב לאחוזתו ואין בתי ערי חומה כוהגים לא בזמן שהיוכל כוהג סכאמר' ולא יגל ציובל לפי סלח כוה גלינו מספטו של יובל לא בזמן סכל ישראל סרוי' על אדמתם סלח בשעבוד סכאמר' וקישתם את סכת החממי' סנה וקראתם דדור בארץ לכל יושביה בזמן שיושביה עליה ולא בזמן סגלו היו עליה והיו מערבדין יהודה צבנימן ובנימן ביהוד' יכול יהא היוכל ת"ל יושביה אכל כל מי סרוי' להקנות במק' וממכר סלו לכהו בו דין ערי חומ' שיהו הפירות ללוקח לא כל הימנו ולפי סגזיר' מלך ואין למדי' ממנו כדג' . (4) סנה האמורה בבתי ערי חומ' רבית גמורה לא שהתור' התיר' אות' . ומפספ כל קרקע סבעונס בשאר כל ארנות סבעונס ואף בא' בימן הזה סאין היוכל כוהג אם התנה המוכר ללוקח שיחזיר לו את הקרקע לזמן סקת עמו כדמי' ספוסק עמו כדמי' הרי אותו חלאי קיים ודין הוא שיחזיר

(פ) שיזכר דף ל"א ע"ב :
 (ש) טז דף ק"ט ע"ב :
 (י"ד) טז דף ל"א ע"ב :

(ז) טז דף ל"ד ע"ב :
 (ה) טז :
 (ו) שיזכר דף ס"ג ע"ב :
 (1) ג פ דף ס"ג ע"ב :

המקח שער י"ח והממכר מב

שיחזיר לו את הקרקע לזכותו וזמן לא שהפירות אסורות על הלוקח לפי רבית כמו שפי' אבל היבא
 שבתחלה לא נפל בביניהם תנאי בחזרת הקרקע ומכר אותו המוכר ממכר קלן כדרך כל ממכר מאין
 עליו תנאי ולאח' שנסלם הממכר בא הלוקח מעלמו ונתנדב משאו והתנה לנוכח ואמר לו לכשתביא
 לי את מעותיך אחזיר לך את קרקעך על זה הענין אם הלוקח אוכל פירות עד שיביא המוכר את
 הנושות אין בו משום לד רבית בעולם ומותר כדגרוס' (י"ח) מוכר לו בית מוכר לו סדה אמר
 לו לכשיהיו לי החזירים לי אסור לכשיהיו לי אחזירים לך מותר ואמרי' מאי פנא רישא ומאי פנא ס' יפא
 פנור רבא סיפא דא"ל מדעתו * ותדע לך דכל היבא שהמוכר פתחה על הלוקח שיחזיר לין את
 הקרקע ואין אנו צריכים לקנינו של לוקח ופנלריכו להקנות ממנו מכבר קבל עליו את התנאי לא
 בכל דבר שיהא נכר ממנו טקבל עליו יספיק לנו וכדיו עליו שיחזיר ויהיו הפירות אסורין ביני וביני
 על הלוקח כדגרו' * (י"ב) ההיא אחס' דאמר ליה לההוא גברא זיל זבין לי ארעא מקריבא אזל
 זבין לה אמר לה אי הווי לי זוזי מהדרת לה כהלתי א"ל את ונולא אחי אמר רבה בר רב הונ' כל
 את ונולא אחי כמכא דתהיה ולא גמר ונוקני ארעא ודאי הדר פירי מאי כרבית קלוזה דמיא ויולא'
 כדייני' או דלמא כבאך רבית דמי ואין יולא' כדייני' אמר רבא בר רב הונא מסתברא כבאך רבית
 דמי ואין יולא' כדייני' וכן אמר רבא אבך רבית הוא ואין יולא' כדייני' א"ל אבי' לרבא מסתבת'
 מאי תס' טעמא מאי משום דלא קלן ליה הכא כמי לא קלן ליה או דלמא תס' הוואה הכא זבוני
 א"ל טעמ' מאי משום קלוזתא הכא כמי לא קלן ליה אמר רב פפי עבד רבינא עובדא וחסידי וספיק
 פירי דלא כרבה בר רב הונא * ותדע לך דהיבא שהלוקח נתנדב משאו על זה התנאי להחזיר את הקרקע
 לנוכח הפירות מותר' ללוקח ולא תימ' שאין סס תנאי א' שאר תנאי בעלמא בלבד לא אפי' פנתהוק
 המוכר ממנו בכל חזוק' שבעולם כדי להחזיר לו את הקרקע כיון שבתחלה התנאי מן הלוקח ילא
 והיא נתנדב משאו ולא ילא מן המוכר אפי' הכי הפירות מותרין ללוקח כל זמן שהקרקע בידו דלא
 אמרינן הוואיל פנתהוק ממנו בלא התנאים הוה ליה כלא התחיל המוכר בלוחו תנאי וסיהיו הפירות
 אסורים ללוקח לא תחלת התנאי הוא העקר שאם התחיל המוכר החס' הוא דהויין הפירו' אסורין
 ללוקח ואם התחיל הלוקח אחר שנסלם המעשה מותר' ללוקח כדג' * (י"ג) הווא דזבין ליה
 ארעא לתבריה שלא באהריות הויה דהוה קא עליז א"ל אמי עליזת אי טרפי לך מיניה מגביבא
 לך פופרא פבאח ופירי אמר אמיתר פטומי מיני א"ל רב אפי' לאמימר והא אמר רבא מדעתי אר'
 אמרינן תכאה מעליא הוא ובלו' כהי דהפירות מותר' ללוקח אבל הקרקע יחזיר לכסיביא המעות
 לאח' לא אמרינן דמי שנתנדב משאו שיהיו דבריו פטומי מיני א"ל אמית' לא כך אמר רבא לא הכי
 קאמ' כעשה כהאן דא"ל מדעתו פי' שר' ל' אמיתר על דעת רבא דרבא הכי קאמ' אה הלוקח הזה
 כשאמ' אחזיר' לך כחזק וממנו המוכר בכל חזוק' שבעולם הרי אנו דנים בו לענין אכילת הפירו'
 בלא אמר מדעתו והלוקח מותר באכילתן שלענין הפירות אינו מעלה ואינו מוריד מחזוקי טעמו עליו
 כיון שנסלם העב' בידו בתחיל' בלא תנאי ולעולם לענין חזרת הקרקע לריך אותו חזק דלעולם
 מיילי גרידחא בלא חזק אחר פטומי מיני כינהו הילכך לא הותרו הפירות ללוקח לא היבא שמתנדב
 עאליו הא כל היבא שהתחיל המוכר אסורין על הלוקח :

שער י"ט

(י"ט) ז"מ דק"ס ה"ע ע"ג ועיי"ש במרש"י והראש שפירשו מדעמו
 אם ילדח אחזירם והרע"ב פירש שאמר הלוקח
 מדעמו ועיי"ש במ"א מה' מכירה ה"א ות"י מה'
 מנה ה"כ ה' ות"י: כ"מ"ט שם ות"י כ"מ"ט
 פ"א מהכירה ושור סי' ר"א ות"י ה"ט"ז ס'
 ופי' ריבוי הוא נפי' הראשון שהיא כ"מ"ט ז'
 מלה ס'
 ז"מ דף ס"ז פ"א (י"ג)
 ס"ט דף ס"ב פ"ב דף ס"ז ע"א וריבוי קלוזה
 גלאן ס"מ"ט ועמ"ל לקט גמאר ק"מ :
 י"א 8

(b)